Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 194 (14305) | 1976 оной августын 18, среда | Сэн 2 мүнгэн

ҮБҺЭШЭД! Ажалайнгаа эршэ улам шангадхан, түсэб, даабаряа түргэн дүүргэхын түлөө тэмсэе!

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ — ОЛОНИИТЫН ХЭРЭГ

...ор үнгэрхэ бүри зунай наран хура бороото үүлэнэй ...үр саг зуура шагаажа, налган дулаахан сагай үн... байһаниие һануулна. «Зундаа шаргаяа бэлдэхэ, ...е тэргээ бэлдэхэ» — гэжэ арад зон хэлэдэг зан... гүб даа. Республикын колхоз, совхозуудта адууһа ... тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа үргэлжэлһөөр. ...ко ерэһэн хүйтэн хабарай хойноһоо ган гасуур... болоходоо, тарялан, сабшалангай ургасын хүг...е һаатуулһан, мүнөө болоходо республикын бүхы ...удта ехэ хура бороо орожо, тэжээл бэлэдхэхэ ажал... нилээд ехэ һаад ушаруулагдаа. Олонхи ажахынуудай ...мэрилэгшэд үнгэрһэн үбэлжэлгын дутагдалнуудые ...лдаа абажа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын үбэл...ые дүүрэн бэлдэлгэтэйгээр угтахые оролдоно. Жэл... жэлдэ адууһа малай тоо олошоржо, тэжээл ехээр ...а гээшэ ганса хүдөө ажахынхидай зорилго бэшэ, ха... түгэдэ арадай хэрэг болоно ха юм. Нёдондо жэл ...бликын мал бүдүүн тэжээлээр ойродоо 52 ...нт хангагдаһан байжа, малай ашаг шэмэ 15—20 ...ээр доошолоо, тэрээнһээ байтагай зарим колхоз, ...удта нилээд олон толгой мал гарзалаа бэлэй.

Мүнөө жэлдэ республикын ажахынуудта 362 мянган ... зээртэ мал, тэрэнэй тоодо 120 мянган үнсэн, 116 ...н гахай, 1 миллион 825 мянган хонин, 54 мянган ... адуун үбэлжэхөөр хараалагдана. Эдэ бүхы адууһа ...да хамта дээрээ 480 мянган тонно үбһэн, 70 мянган ...о сенаж, 15 мянган тонно ногооной гурил, 750 мян... тонно силос, 12,7 мянган тонно набшаһата тэжээл ...он бусад холигдомол тэжээл хэрэгтэй.

...бшалан дээрэхи бүхы ургаса хуряажа, саг соонь се... дараха, ногооной гурил татаха, түргэн арга онол, элдэб ... хэрэглэжэ, сабшаһан үбһэеэ хатаажа, сомохо гээ... мүнөө сагта шухалын шухала асуудал болонхой. Бү...өө республикын колхоз, совхозуудта 2100 үбһэ ху... звено бүридхэгдэһэн, тэрэ тоодо оньһо...руулагдамал 449 звено, 22 мянгаһаа үлүү хүн ...лана.

...игэбэшье мүнөө үедэ республика дотор тэжээл бэлэд... хэрэгтэ нилээд хүшэр хүндэ ушар байдал тохёол... байна. Түсэбэй ёһоор 480 мянган тонно үбһэн ху...ялта байһан һаа, мүнөө ойродоо 18,6 процент бэлэдхэг... байна. Силос даралга 12 процент, ногооной гу... бэлэдхэлгэ 40 процент дүүргэгдэе. Эдэ тоо барим...уд нилээд нобшоронги байдал элирхэйлнэ гээшэ. Саб...һан талмайн 28 процент газарһаа үбһэн хуряагдаа... хура бороодо гутажа хэбтэнэ бшуу. Үбһэ һэлихэ, ...лгүүлэн хатааха түрүү онол арганууд хэрэглэгдэнэ... Зарим аймагуудта силос даралга эхилээдүй.

...нхидэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэри ёһо... байнаар эрхилээгүй дээрэһээ илангаяа Сэлэнгын, ..., Хэжэнгын аймагуудта ехэ гээгдэл тохёол... байна. Эдэ аймагуудта үбһэ хуряалгын түсэб ойро... 12—18 процент дүүргэгдэе, ногооной гурил бэл... түсэб 22—29 процент болоһон һаа, силос дарал... нилээдүй, сенаж даралгые нобшоруулна. Дурсагда... аймагуудай партийна, совет эмхинүүд, хүдөө ажахын ...нууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тохёолдоһон ...н ёһотой сэгнэлтэ үгэжэ, ажалаа эршэдхэхэ хэрэгтэ ...лаа хандуулнагүй ха.

...дууһа мал үсхэбэрилгэдэ силосэй удха шанар ехэ. Ка..., Түнхэнэй, Захааминай аймагуудай ажахынууд ... ехэ оролдолго гаргажа, силос бэлдэжэ ...ан. Тиихэдэ Баргажанай, Хурамхаанай, Сэлэнгын ...ган колхоз, совхозууд силос бэлдэлгые һаял эхил... байна. Мүнөө силос дараха зорилготойгоор таригда... зүйлнүүд нилээд ургажа, энэ ажал хүдэлмэри ту...дулдаа ябуулагдаха ёһотой. Республикын ажахынууд... силос дараха түсэб мини лэ 13 процентнь дүүргэг... Зарим колхоз, совхозуудта энэ ажалда техникэ хүсэ... элсүүлэгдээгүй, ашаанай машинануудые эльгээхэ түсэ... транспортын зургаанууд дүүргээгүй. Жэшээнь, ...бликын транспортна управлениин 183-дахи автоко... Яруунын аймагай ажахынуудта 30 машина эль... байһан аад, ойродоо наймые эльгээһэн байха юм.

...олхоз, совхозуудта бүхыдөө ногооной гурил татадаг ...регат бии юм, тэдэ агрегадууд дээрэ 6419 тонно гу... татагдаа гэхэ гү, али түсэб 43 процент дүүргэгдэ... байна. Бэшүүрэй аймагай агрегадуудай хүдэлмэрилэг... түсэбөө 56, Кабанскын аймагайхид — 55, Мухар...рэн болон Прибайкалиин аймагуудай ажал... — 45 процент дүүргээд, саашадаа эмхитэй ...лаад. Бэшүүрэй, Кабанскын, Түнхэнэй аймагуу... ажахынуудтахи ногооной гурил татаха агрегат бү... 120-ёод тонно тэжээл бэлэдхэгдэнхэй. Олон... ажахынуудта ногооной гурил татадаг агрегадуудай ху...адалынь дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй, тэдэнэр хоёр ха... хүдэлхэ ёһотой аад, нэгэ халаанда тээрмэдэжэ, ... ойродоо 2,8—3 тонно гурил гаргана ха юм. Үдэр ... элдэб шалтагаанаар 10—12 агрегат хүдэлнэгүй. ...ар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой, Сэлэнгын ай... Кировэй нэрэмжэтэ совхозой, Хяагтын аймагай ...кба» колхозой, Хүдэриин, Хэжэнгын совхозуудай ...адууд бүтээсэ багатайгаар хүдэлэгдэнэ.

...ндо жэл ойродоо 52 мянган тонно сенаж дараг... юм. Энэ тон шанартай тэжээл үни хада түрүү ажа...удта һайшаагдаһаниие һаа, мүнөө болотор республи... зарим ажахынуудта тэжээлэй бүридэл соо өөрынгөө ...о һуури эзэлээгүй. Шиигтэй, хура бороотой сагта ... хатаажа, тармахын аргагүй байһанда, сенаж дараха ... хүдэлмэри эршэтэйгээр эмхидхэгдэхэ ёһотой. Энээ...е байнаар мэдэдэг Захааминай, Улаан-Үдын, Загарайн, ...ар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай олонхи ажахынууд ...эд амжалта туйлаа. Тэдэнэр ганса хараалагдаһан ту... дүүргээд болёогүй, харин бүри эршэтэйгээр сенаж ...дкэнэ. Августын 13-ай мэдээгээр Улаан-Үдын аймагай ...нууд 12 мянган тонно сенаж дараһан байха юм. За...айхид үбһэ сабшаха, сомохынгоо хажуугаар 5.5 мян... тонно сенаж бэлэдхээ. Харин тиихэдэ Хориин, Хурам... аймагуудай ажахынуудта энэ шухала хүдэлмэри ...гайрһаар.

...май тэжээл бэлдэхэ ажалда предприятинуудай хүдэл...шэд, эмхи зургаануудай алба хаагшад, хото городто ...шад нилээд туһа хүргэхэ уялгатай. Улаан-Үдэ ...лэйхид колхоз, совхозуудта 125 мянган центнер ... һүрилжэ үгэхөөр хараалһан байха юм. Августын ... мэдээнэй ёһоор 33.500 центнер үбһэн тушаагдаад ... Энэмнай ехэ бэшэ. Улаан-Үдын зарим ажалшадай ...тивүүд үшөөшье энэ шухала хэрэгтэ хабаадаагүй ...ар. Республикын колхоз, совхозуудта туһалхаяа ерэ...үхэдтэ аха дүү ёһоной анхарал хандуулагдадаг гээшэ. ...ээшье зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ... асуудалнуудаар ажаллахаяа ерэһэн хотынхидто ту...гүйень халагламаар.

Мүнөө жэлэй сагай уларилай онсо өөрсэ һэн ..., хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэри нэгэ доро ...ргэгдэхэнь гээшэ. Үбһэ хуряаха, сенаж, силос дараха ... үргэлжэлһөөр байтар, таряа хуряалгын эхилхэнь ...лба. Түрүү ажахынууд энэ бүхы ажал хүдэлмэри һай...ар эмхидхэжэ, амжалта туйладаг. Энэ асари ехэ зорилго ...үлхэ хэрэгтэ хүн бүхэн өөрынгөө хубитые оруулха ...ой, эмхитэйгээр таряа хуряалгаяа эхилхын тула эдэ ...үүдтэ малай тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы шада..., арга боломжонуудаа элсүүлхэ зэргэтэй.

Саг хүлеэнэгүй!

ХҮН БҮХЭН ХАБААДАНА

Ахын аймагай ажахынуудта үбһэ хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Ниитын малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ шадабал, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, уялгануудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байһан мэдээжэ. Тиимэһээ аймагай колхозуудта Орлигой эмхи зургаануудай алба хаагшад, хүдэлмэрилэгшэд ошожо, үбһэ хуряалгада ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

Жэшээлхэдэ, аймагай ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд «Улаан-Аха», «50 лет Октября» колхозуудта хүдэлнэ. «50 лет Октября» колхозой Хээрэгтын сабшалан дээрэ лесхозой 8 хүдэлмэрилэгшэ ажаллана. Тэдэнэр даалгагдаһан участогаа сабшажа дүүргэнтэбэ. 20 гектар газарһаа 200 шахуу центнер үбһэ абахаар хараална. Мүнөө 100 гаран центнер үбһэн һайн шанартайгаар һүрилэгдэнхэй. Эндэхи звеное тус ажахын завхоз С. С. Мунконов хүтэлбэрилнэ.

Тиихэдээ энэ ажахын хүдэлмэрилэгшэ Лопсон Максарович Галсанов гэр бүлөөрөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Хадарус гэжэ сабшалангай үбһэ хуряажа байна. «Коммунизм» колхозой Жаханаагай сабшалан дээрэ аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин, аймагай ветстанциин мэргэжэлтэд, Орлигой дунда һургуулиин багшанар В. Д. Осохеев, Э. А. Гергенов, партиин райкомой инструктор Ж. Д. Самбялов болон бусад ажаллажа байна. Тэдэнэр 100-һаа үлүү центнер үбһэ һайн шанартайгаар һүрилөө.

Энэл колхозой Улаан-Нугын сабшалан дээрэ жэлһээ жэлдэ Орлигой дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэ Субан Максарович Галсанов гэр бүлэтэеэ ажаллана. 50 центнер үбһэ хуряанхай.

«Улаан-Аха» колхозой Мойлто һууринай сабшалан 70 шахуу гектар юм. Эндэ аймагай электрификациин соведэй хүдэлмэрилэгшэд Антип Балданов, Юрий Соколов, Николай Попов, Марк Мункоев болон бусад хүдэлжэ, 400 гаран центнер үбһэ абажа сомобо. Тэжээл бэлэдхэлгэ эндэ үргэлжэлһөөр.

Соёл культурын, киногой, харгы замай хүдэлмэрилэгшэд, аймагай залуушуул үбһэ хуряалгада ажаллана. Игэжэ үбһэ хуряалга бултанай хэрэг болонхой.

В. ГАЛСАНОВ.
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ механизаторнууд И. А. Кушнарев, И. Б. Кушнарев ба П. С. Зеленкин гэгшэд бүтээсэ ехэтэй ажалаараа онсо илгарна. Мүнөө тэдэнэр сенаж дараха, ногоо сабшаха үдэрэйнгөө даабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн дуршэлтэй тракторист А. И. Солодухин «С-100» түхэлэй трактораар траншей соо хэгдэһэн ногоое һайнаар нягтаруулан даруулжа, эрхим шанартай сенаж болгоно.

С. АНДРИАНОВАЙ фото.

ШЕФҮҮД ТУҺАЛНА

Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Улаан-Үдын авиа предприяти жэлһээ жэлдэ үбһэ хуряалгын үедэ ажахыда шадаха зэргээрээ туһа хүргэдэг. Ушар юуб гэхэдэ, авиапредприяти совхозой шеф юм. Энэ ажахы предприяти хоёрой хоорондохи холбоон жэл ерэхэ бүри бэхижэнэ. Мүнөө Улаан-Үдын авиапредприятиин 10 хүдэлмэрилэгшэ совхозой үбһэ хуряалгада ажаллана. Тиихэдэ авиапредприятиин парткомой зүгһөө Хүндэлэлэй самбар бэлэг болгон совхоздо баряулагдажа, ажахын конторын хажууда табигдаа. Түрүүшүүлэй фото-зурагуудые авиаторнууд өөһэдөө буулгажа, самбар дээрэ хэһэн байха юм. Авиапредприяти транзисторна приёмник, мүн номуудые, шатар, шаам совхозой малшадта бэлэглээ. Тиихэдэ авиапредприятиин уран һайханай элэбхитэд совхозой үбһэшэдэй урда концерт һаяын үдэрнүүдтэ табихаар бэлдэнэ.

Бэшүүрэй аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэриин ёһоор, Шулуутайн ЛПХ-гай Бэшүүрэй модо бэлэдхэлгын пунктын, Потанинай дунда һургуулиин, мүн эндэхи больницын коллективүүд совхозой үбһэ хуряалгада хабаадалсана. Багшанар болон врачнар даабаряа һайнаар дүүргээ. Леспромхозой хүдэлмэришэд мүн лэ һайнаар ажаллана.

Энэл шиидхэбэриин ёһоор үбһэ хуряалгада совхоздо туһа хүргэхэ ёһотой Улаан-Үдын химлесхозой Потанинай участок (начальнигынь В. К. Линейцев) һогооборишье үбһэ августын 5-най үдэр үшөө сабшаадүй байба. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэзээ туһалхаяа байнат гэжэ В. К. Линейцевтэ хандахада, «үглөөдэр» гэһэн үгөөр химлесхозой участогай начальник харюусадаг байна.

Ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгэ — тон харюусалгатай ажал. Тиимэһээ ажахынуудта саг соонь түргөөр туһа хүргэхэ гээшэ баһал шухала.

Д.-Р. ДАМБАЕВ.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ШАХАРДУУ САГАЙ ТУЛААД БАЙХАДА...

«Дружба» колхозой механизаторнууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын оной ургаса хуряалгада эртээнһээ бэлдэжэ эхилээ юм. Машинануудай хадагалагдадаг хашаа соо бүхы 12 жатка заһабарилагдаад, зэргэлүүлэн табяатай.

— Хүдөө ажахын машинануудые болзорһоонь хэдэн һараар уридшалан заһабарилаабди. Энэ хугасаада дутуу юумыень оложо табиха гү, али захижа асаруулха аргатай байгдана. Саг дээрэнь тулгаад заһабарилжа эхилээ һаа, дутуу юумыень хаанаһаа олохобши? Мүн тэбдэжэ, шахардажа заһабари хэхэдэ шанарынь юун һайн байхаб даа, — гэжэ заһабарилгын звеное даагша үнинэй механизатор В. В. Мухин хэлэнэ.

Колхозой 30 комбайнай 19-ниинь графигай ёһоор заһабарилагдажа, бэлэн болгогдоһон техникын талмай дээрэ табигданхай.

— Эгээл ехэ заһабаритай байһан хуушан комбайнууднай бэлэн болгогдожо байна. Бага зэргын заһабаритай бусад арбан нэгэн комбайнаа таряа хуряалгын эхилхэһээ урид бэлэн болгохобди. Комбайнһаа ороо һоной гээгдэжэ боломоор нүхэ һүбэнүүдые бүглэжэ байнабди, — гэжэ техникын хашаа даагша А. П. Жданов хуряалгын техникэ манда харуулжа ябаха зуураа хөөрэнэ.

Үргэн ехэ үүдэтэй шэнэ шулуун байра соо ороходомнай, тарянай хоёр комбайн заһабарилагдажа байба. Хүдөө ажахын ямаршье техникэ, илангаяа комбайн болон бусад машина үбэл, зунгүй заһабарилжа байхаар энэ байра баригдаа юм. Эндэ мүнөө дүрбэн заһабарилагша хүдэлнэ. Заһабарилагшадай звеное даагша В. О. Рыксылов, слесарь А. И. Шевяков гэгшэд комбайнай коробко задалжа, муудаһан детальнуудыень һэльбэн таарууһанай удаа байрадань тодхожо байба.

— Эдэ хоёр комбайные нүгөөдэр заһабариһаа гаргахамнай, — гэжэ звеное даагша хэлэнэ.

Эгэтын голой адагта оршодог хүршэ «Победа» колхозой машинын хашаа соо ороходо, таряа хуряалгада бэлдэжэ байһан юумэ харагдабагүй. Хахад һарын саада тээ нэзгүүр ябахадамнай, 30-аад комбайн нёдондо намар хашаа соо табигдаһан зандаа һэн. Энэ удаа ерэхэдэмнай эгээл һайн, балай заһабаригүй гэжэ тоологдоһон хэдыхэн комбайнуудынь силосэй ногоо сабшалгада поли дээрэ абаашагдаһан байба. Эдэнээ заһабарилагдаба гэжэ тоолоод, 6 комбайн бэлэн болгогдоо гэжэ аймаг руу мэдээсэ хэбэртэй. Бусад комбайнуудынь гар хүргэгдөөгүй зандаа, үндэреэр ургаһан үрмэдэһэн соо харагдана. Мүн жаткануудшье тон нимэ байдалда орхигдошонхой.

Тиихэдэ нэгэ «Сибиряк» комбайн хашаа соохоо гаргагданхай байгаа. Хажуудань хоёр хүн һууба. Энэ комбайнда ямар заһабариин хэгдэхэ байһаниие тэдэнэр хүсэд мэдэхэгүй байба. Һүүлдэ лаблажа мэдэхэдэмнай: «Пурбо Галсанов хэнтэйшьеб энэ комбайн заһабарилаа болоно бэшэ гү» — гэжэ МТМ-гэй хүдэлмэришэн хэлэбэ.

Мүнөө үедэ колхозой ургаса хуряалгын машина, техникэ заһабарилгые хүтэлбэрилэн эмхидхэхэ мэргэжэлтэд МТМ соо үгы. Хүдөө ажахын машинануудай механик С. Ц. Гончиков ажалдаа байһан аад, ямаршьеб шухала хэрэгээр город ябашоо.

— Таряа хуряалгын техникэ заһабарилха хүнүүд мүнөө үедэ колхоздомнай үгы. Булта малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ гаранхай. Арбан хоёр комбайнер дутуу байна. Үбһэ хуряалгын дүүрэхэ тээшэ олонхи механизаторнуудна МТМ-дэ дуудагдажа, комбайнуудаа тушаажа абаха юм, — гэжэ МТМ-е даагша Д. Ш. Хандамаев хэлэнэ.

Теэд тэжээл бэлэдхэлгэ хэзээ дүүрэхэб? Һая болотор колхоздо ойродоо 1500-гаад центнер үбһэн хуряагдаад, силос, сенаж даралга һаял захалаад байха юм. Угайдхадаа бороон хэдэн хоногоор, ороод, тэжээл бэлэдхэлгые улам хойшо татана. Тарян эдеэгээ хүсэжэ эхилээ. Ургаса хуряалгын эхилтэр үсөөхэн хоногой болзор үлэбэ. Колхоздо 4000 гаран гектар ороoһото ургамалнууд хуряагдажа болоно.

Элдэб шалтаг урдаа барьяад таряа хуряалгадаа мүнөө болотор бэлдэнгүй байха гээшэ тэсэшэгүйл. Жэшээнь, хүршэ «Дружба» колхоздо үлүү гараһан хүнүүд үгы, теэд түхэреэн жэл дотор саг үргэлжэ техникэ заһабарилха тусхай хоёр звено эндэ бүридхэгдэнхэй бшуу. Харин «Победа» колхозойхид эдэ шахардуу сагай тулаад байхада, жатка, комбайн болон бусад машинануудые заһабарилха гансашье звено эмхидхээгүй байһаар. Гадна аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлени инженер мэргэжэлтые саг зуураар тус колхоздо эльгээжэ, техникэ, заһабарилгые түргэдхэхэ талаар яаралтай хэмжээ абахал болоо ха. Тэрэгүй һаа, «Победа» колхозойхид ургаса хуряалгаяа муу бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ, ороoһо тарягаа саг болзор соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряан абажа шадахагүйдөө болохо.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.
Яруунын аймаг.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ю. ЦЕДЕНБАЛТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Советскэ Союзда амаржа байһан Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалтай августын 16-да Крымдэ хани ёһоор хөөрэлдэбэ.

Хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездын ба МНРП-гэй XVII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгохын тула Советскэ Союзда, Монголой Арадай Республикада ябуулагдажа байгаа ехэ хүдэлмэри тухай хөөрэбэ. Политическэ, экономическа ба соёлой асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондын аха дүү ёһоной заншалта холбоо барисаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Энэмнай жэл ерэхэ бүри улам ойро, үрэ түгэс болоно гэжэ эдэнэр сэдьхэлээ ханан тэмдэглээ.

Тэрэшэлэн гадаадын политикын ба дэлхэйн коммунис хүдэлсөөнэй асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, амгалан харилсаа холбоо хүгжөөхэ зорилгоор һүүлэй үедэ правительствануудай ба үргэн олониитын гаргажа байгаа оролдолго хүсэлэлгэнүүдэй ехэ удха шанартайе тусхайлан тэмдэглээд, Азиин бүхы гүрэнүүдэй хамтын оролдолго хүсэлэлгэ гаргаһанай үндэһөөр Азида эб найрамдал, аюулгүй байдал, хүршэ ёһоной харилсаа хангаха зорилгодо Л. И. Брежнев, Ю. Цеденбал ехэ анхарал хандуулаа.

Хөөрэлдөөн бүхы зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар адли һанал бодолнуудтай байһан, үнэн зүрхэнэй хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

СЕВАСТОПОЛИИН АЙЛШАН

СЕВАСТОПОЛЬ, августын 16. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай уряалаар ерээд, Советскэ Союзда амаржа байһан МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал баатар хото Севастопольтой танилсаба.

Сапун-Хада дээрэхи Алдар солын хүшөөгэй дэргэдэ сэсэгүүдые табяад, минутын туршада дуугай зогсожо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ байдалай түлөө ами наһаяа үгэһэн совет сэрэгшэдэй дурасхаалые хүндэлэн ёһолоо. Нүхэр Ю. Цеденбал Хара далайн улаан тугта флодой сэрэгэй корабльнуудай нэгэндэ ошожо хараба.

КОЛОМБОДОХИ ХУРАЛДААН

КОЛОМБО. (ТАСС). Ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй ба оронуудай правительствануудай толгойлогшонорой V конференци августын 16-да баярай оршон байдалда эндэ нээгдээ.

Конференцидэ хабаадагшадта, тэрэнэй түрүүлэгшын нэрэ дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгын бэшэг угаа ехэ анхаралтайгаар угтагдаба. Конференциин түрүүлэгшээр һунгагдаһан Шри Ланкагай премьер-министр С. Бандаранайке амаршалгын бэшэгые Советскэ Союзай элшэн сайдһаа абаха зуураа, ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөнэй үүргые Л. И. Брежневэй үндэрөөр сэгнэһэнэйнь, хүдэлмэридөө амжалта туйлахые хуралдаанда хабаадагшадта хүсэһэнэйнь түлөө гүн ехэ баясхалан хүргэбэ.

Конференциин нээлгэн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, игэжэ мэдүүлээ: ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөн үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ улам бэхижээ, мүнөө тэрээндэ 86 орон хабаадана гэбэ. Уласхоорондын оршон байдалай һайжаржа, шахардуу байдалай улам һуларжа байһые, аюулгүй ба харилсаа холбоо хангаха ниитэ Европын Хельсинкидэхи зүблөөнэй энэ ушарые лаблан батаһыень тэмдэглээд, шахардуу байдалай һуларалгые дэлхэйн бусад орон нютагуудта дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ Ланкагай правительствын толгойлогшо һанамжалаа.

Диего-Гарсиа гэжэ арал дээрэхи США-гай сэрэгэй бааза Индиин океанай оршондохи оронуудай амгалан тайбан, сүлөөтэ байдалда аюул тохёолдуулна, тиимэһээ энэ баазые усадхаха, Индиин океаниие амгалан байдалай зоно болгохо эрилтэ табиба. Тэрэшэлэн мүнөө хүрэтэр 48 мянган американ солдадай байдаг Урда Корейһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргахыень уряална.

Империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгын гуламтануудые, нэрлэн хэлэбэл: Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое усадхахын түлөө тэмсэлтэй холбоотой шухала зорилгонууд ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай урда табигданхай байна гэжэ С. Бандаранайке тэмдэглээ.

Урда-Африкын ба Родезиин хархис ёһо гуримуудые премьер-министр эрид буруушааба.

Колониализмын дарлалтаһаа Анголын ба Мозамбигай сүлөөрһые эндэ суглараагшад бүгэдын үмэнэһөө амаршалаад, «хүсэтэ гүрэндэ эсэргүүсэн бодоһон тэмсэлдээ Вьетнамай, Лаосой ба Кампучын арадуудай туйлаһан илалта национальна сүлөөрэлгын түлөө, гадаадын интервенцидэ, зонхилолгодо ба дарлалтада эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа бүхы арадуудые зоригжуулна» гэжэ мэдүүлбэ.

Замбиин президент Кеннет Каунда, Кипрэй Республикын президент архиепископ Макариос, Панамын правительствын толгойлогшо генерал Омар Торрихос гэгшэд конференциин нээлгэн дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

Вьетнамай Социалис Республикын премьер-министр Фам Ван Донгын үгэ хэлэхэдэнь, конференцидэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Конференци августын 20 болотор хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

ПРАГЫНХИД «БАЙГАЛДА» АЛЬГА ТАШАНА

ПРАГА. (ТАСС). Буряадай АССР-эй дуу, хатарай «Байгал» гэжэ ансамблиин түрүүшын концерт энэ хотодо ехэ амжалтатайгаар үнгэрбэ. «Байгал» ансамбль буряад арадай баян соёл культурые 33 жэлэй туршада хүн зондо харуулжа, тэдэниие ехэтэ баясуулһан байха. Дуу хатарай бүлэгүүд, арадай инструментнүүдэй оркестр өөрынгөө баян репертуарһаа һайниинь шэлэжэ, Прага хотынхидта харуулна. Буряад арадай аман зохёол ба олонациональна совет арадай дуунууд репертуартань ехэ һуури эзэлнэ.

«Байгал» ансамбль искусствояа манай гүрэндэ түрүүшынхеэ харуулха зуураа, олоной анхарал татажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаһан байна» — гэжэ Чехословакиин газетэнүүд бэшэнэ. Ансамбль удаан саг соо гастрольдо ябахадаа, Чехиин ба Моравиин арбан хотодо наадаяа табяад, удаань Словаки ошохо юм.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

АЖАХЫ ХООРОНДЫН КОМПЛЕКС БАРИГДАНА

«Үйлэдбэриин хэмжээнэй түргэн ургалта хангаха, ажахынуудай хоорондо хамжаа нэгэдэл ба агропромышленна холбоо барисаа тогтооhоной үндэhэ hуури дээрэ үйлэдбэриие мэргэжүүлhэнэй, томодхоhоной ашаар ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха арга боломжонууд бии байна... Тиимэ хадань энэ хараа шугамые эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ хэрэгтэй. Манай эмхидхэлэй хүдэлмэри, түсэблэлгэ болон экономическа эрдэмэй ёhо гуримуудые зүбөөр хэрэглэлгэ хадаа түрүү энэ хэрэгтэ али болохоор туhалха ёhотой» — гээд, КПСС-эй XXV съезд дээрэ хэhэн тоосоото элидхэл соогоо партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэлээ hэн. Тиимэhээ съездын энэ хараа зорилгые бэелүүлгын бодото гэршэ болоhон «Ажахы хоорондохи хамжаанай, агропромышленна нэгэдэлэй үндэhөөр хүдөө ажахын үйлэдбэриие мэргэжүүлхэ ба томодхохо хэрэгые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай абаhан тогтоол тон ехэ удха шанартай болоно.

Манай республикадашье энэ талаар баhал горитой хүдэлмэри ябуулагдана. КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет үүлтэр hайнтай эмэ тугалнуудые түлжүүлхэ зорилготой Ивалгын научно-үйлэдбэриин нэгэдэл бии болгохо тухай тогтоол абаа hэн. Мүнөө тэрэниие бэелүүлхэ талаар бодото хэмжээ ябуулганууд абтажа байна.

Онсолходо, энэ тогтоолой үндэhөөр бии болгогдоhон нэгэдэлэй гэшүүд үүлтэр hайнтай эмэ тугалнуудые түлжүүлхэ оньhожоруулагдамал комплекс мүнөө барижа байнхай. Тиигэжэ байгша оной ноябриин 1 болотор түрүүшынь ээлжээн ашаглалгада тушаагдаха юм.

Энэ нэгэдэл болон комплекс тухай энэ тэмдэглэл соогоо хөөрэхэмнай. Юуб гэхэдэ, КПСС-эй түүхэтэ XXV съездын, парти, правительствымнай шиидхэбэринүүдэй бодото дээрээ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байhанай гэршэнүүдэй нэгэн — энэ шухала барилга болоно гээшэ.

ЯМАР ЗОРИЛГОНУУД ТАБИГДАНАБ?

Город шадархи зонын ажахынуудай hү үгэдэг малай үүлтэр саашадань hайжаруулха, hү абалгые болон тэрэниие худалдаhанhаа абтадаг экономическа ашаг үрые эрид дээшэлүүлхэ зорилгоор тус нэгэдэл эмхидхэгдэжэ, комплексынь баригдажа байна.

Нэгэдэлэй бүридэлдэ Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы, «Пригородный», Калининай нэрэмжэтэ, Оронгын, «Заветы Ильича», «Сэлэнгэ» совхозууд, «Маяк», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Советская Россия», «Восход», «Авангард», «8-е Марта» колхозууд, гадна Загарайн, Прибайкалиин аймагуудай ажахынууд оролсоно. Эдэнэр хамтынгаа хүсөөр комплекс барихадаа, бултадаа мүнгэ hомолжо кассада оруулна.

Саашадаа комплексын баригдаад байхада, тус ажахынууд 20 хоног гүйсэhэн эмэ тугалнуудаа комплексдо тушааха юм. Тиихэдээ мүнөө бии байhан hайн үүлтэртэ мал үсхэдэг фермэнүүдээ олошоруулха зорилготой. Харин гол комплексдонь эдэ тугалнуудые 24 hаратай болоторнь түлжүүлээд, эрхим үүлтэрэй, ашаг шэмэ ехэтэй гэжэ тоологдоhон гунжануудые ажахынуудта худалдаха болоно.

ХҮТЭЛБЭРИ, ХАРИЛСААН, ХОЁР ТАЛЫН ХАРЮУСАЛГА

Научно-үйлэдбэриин нэгэдэлые хүтэлбэрилхэ дээдын орган хадаа этигэмжэтэдэй Суглаан болоно. Нэгэдэлэй бүридэлдэ ородог ажахынуудай 5—7 түлөөлэгшэд (хоёр жэл соо энэ уялгаа дүүргэхээр hунгагдаха) тус суглаанай гэшүүд байха эрхэтэй. Суглаанай зүблөөнүүд жэл соо хоёрhоо үсөөн бэшэ дахин зарлагдадаг байха.

Эндэ ямар асуудалнууд хэлсэгдэхэ болоноб? Нэн түрүүн ямар нэгэ гэшүүн-ажахынгаа нэгэдэлэй бүридэлhөө гарахаяа hанаа hаань, үгы гэбэл шэнэ гэшүүнэй орохо хүсэлтэй байбалнь — энэ асуудалые шиидхэхэ ёhотой. Гадна ажахын жэлэй, холын хараатай үйлэдбэриин-финансова түсэбүүдые зүбшэн хэлсэжэ баталха, тэдэниие дүүргэлтэ тухай тоосоонуудые хаража үзэхэ зорилгонууд энэ органой урда мүн лэ табигдана.

Эдэ зүблөөнүүд дээрэ научно-үйлэдбэриин нэгэдэлэй совет, шалгалтын комисси hунгагдадаг байха юм. Соведэй түрүүлэгшын уялгые Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин директор дүүргэхэ гээд хараалагдана. Тэрэ нэгэдэлэй бүхы ажал ябуулгын түлөө харюусаха болоно.

Шалгалтын комисси хадаа Ивалгын научно-үйлэдбэриин нэгэдэл бии болгохо тухай гуримай хэр зүбөөр дүүргэгдэжэ байhые, үйлэдбэриин-финансова ажал ябуулгые шалгаха эрхэтэй. Тус орган этигэмжэтэдэй суглаанай урда тоосохо.

Хоёр талын ашаг үрэ абалгын болон ажахын тоосооной үндэhөөр гол предприяти ба нэгэдэлэй гэшүүн-ажахынуудай хоорондохи харилсаа холбоон бэелүүлэгдэхэ юм. Дурсагдагша аймагуудай ажахынууд үүлтэр hайнтай үнеэдээ шэлэжэ илгаад, тусхай фермэ гү, али бүлэгүүдые бии болгохо, эндэ байлгагдаhан үнеэдhээ абаhан эмэ тугалнуудаа баhал наринаар шэлэжэ, гол предприятидаа тушааха зорилготой. Удаань эндэ түлжүүлэгдэhэн гунжанууд ажахынуудта худалдагдаха. Хэрбээ али нэгэ талаараа гүрэнэй стандартда хүрэхэгүй байбалнь, гүрэндэ худалдаха эрхэтэй. Тиигэжэ эдэ тугалнуудые тушааhан ажахын гүрэндэ мяха худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ оролсодог байха.

Нэгэдэлэй гэшүүн-ажахы бүхэн гол предприятиила эмэ тугалнуудые тушаалгын календарна хэлсээ-график баталха. Гадна энээн соонь гунжануудые худалдаха гурим хараалагдаха юм.

Гол предприяти эмэ тугалнуудые тушааhан ажахытай тоосоогоо хэхэдээ, саг зуурын сэнгүүд дээрэ үндэhэлхэ ёhотой. Эдэ сэнгүүд хэлсээн соо тодорхойлогдохо. Ороhон олзоёо хубааха, гаргашалха хэрэгые нэгэдэлэй совет эрхилхэ юм.

Хоёр талын харюусалга тухай эндэ хэлэхээр гээшэ ха. Гол предприяти болон гэшүүн-ажахы хоёрой хоорондохи хэлсээнэй хүсэд дүүргэгдээгүй hаа, иимэ ушарта эдэнэр харюусалгатай байха болоно.

Нэгэдэхеэр, эмэ тугалнуудые тушааха графигаа хазагайруулаа hаа, хоёрдохёор, ямаршье үндэhэ, шалтагаангүйгөөр эмэ тугалнуудые тушаажа абаагүй hаа; гурбадахяар, гол предприятиин түлөөлэгшэдэй эмэ тугалнуудые тушаажа абахаяа ерэхэдэнь, эльгээхэ малайнгаа документациие бэлэн болгоогүй байгаа hаа гэхэ мэтэшэлэн.

КОМПЛЕКСЫН ТҮХЭЛ ЯМАР БАЙХАБ?

Тус нэгэдэлэй гол предприяти болохо сүм оньhожоруулагдаhал, комплекс хадаа мүнөө үеын эрилтэдэ хүсэд таараhан промышленна үндэhэ hууритай ажахы болоно. Эндэ 6.000 толгой эмэ тугал түлжүүлэгдэхэ. Тэдэнэрэй эгээл hайнуудынь (дүтэрхыгөөр абахада 2.500 толгой) нэгэдэлэй гэшүүн-ажахынуудта худалдагдаха.

Ямар барилгануудынь мүнөө бодхоогдожо байна гээшэб? Захиргаанай болон туhаламжын гэр байранууд, санитарно-ветеринарна пункт, гараж, механическа мастерской, мал үүсэлхэ пункт, эмнэлгын газар (эндэнь стационар, изолятор бии), карантин, дундаа коридорнуудаар холбогдоhон мал байлгаха арбан хашаа, 3.400 толгой мал байлгаха нэгэ хушалтатай моноблок гэхэ мэтэ мүнөө баригдажа байна.

Энэ тэмдэглэл соогоо мал харууhалалгын технологи зарим тэдыгээр харуулха байнабди. Ажахынуудhаа асаргадаhан нарай тугалнууд нэн түрүүн карантин гараха юм. Тэндэ тэдэниие угааха, сэбэрлэхэ болоно. Удаань хоёр hарын туршада амяр амяраа тусхай клеткэнүүд соо харууhалагдаха байна. Тиигээд удаадахи арбан хашаануд соо оруулагдажа, 290—290-рээ саашадаа харууhалагдаха юм. Жэлhээ үлүү саг соо эндэ байлгагдаад, моноблок соо түлжүүлэгдэжэ, эндэhээ тон hайнуудынь шэлэгдэхэ, ажахынуудта худалдагдаха гү, али гүрэндэ тушаагдаха болоно.

Комплекс тэжээл буйлуулха тусхай цехтэй. Мал эдеэлүүлхэ хүдэлмэри сүм оньhожоруулагданхай. Рельс дээгүүр ябадаг тусхай түхеэрэлгэ тэжээл тарааха юм. Авто-уhалуури хаа хаанагүй тодхогдоо. Малай шэбхэ шабааhа сэбэрлэхэ ажал хүнэй гараар хэгдэмэгүй тооной. Хараад үзэел даа. Хашаа хоёр болгожо хубаагданхай. Нэгэ талынь хоёр хажуугаар малай нэгэ-нэгээрээ хэбтэхэ, эдеэлхэ таhалганууд түмэр решёткоор амяарлагданхай. Харин дундань решётко шала. Энээн руу шэбхэ шабааhаниинь унана. Доронь траншей. Тэрээн сооhоо унаhан шабааhан уhатай шэнгэрүүлэгдэжэ, траншей сооhоо гаргагдаад, удаань сабшалан, тарялан дээрэ зөөгдэхэ.

Комплексын дэргэдэ 1.200 гектар газарта hайжаруулагдамал бэлшээри бии болгогдожо байнхай. Гадна корнеплодуудые хадагалха склад баригдаа.

ШИНДХЭГДЭХЭ АСУУДАЛНУУД

Нэн түрүүн тус комплексдо ажаллаха 120-ёод хүниие наринаар шэлэн олохо, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй кадрнуудаар гүйсэд хангаха зорилго табигдана. Тиигээд хүтэлбэриинень бүридхэхэ, хүдэлмэришэдөө hургаха хэрэг гараха ааб даа. Гадна шухала хэрэгтэй техникэ, машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые хүсэд хүрэхөөр үгэхэ эрилтэ табигдана.

Энээнhээ гадна тус комплексые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха асуудал тобойсо гаража ерэнэ. Энэ талаар үшөөл горитой хүдэлмэри хэгдэхэ ёhотой. hанаад үзыт даа. Жэл соо хамта дээрээ 8 мянган тонно тэжээлэй единицэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй болоно. Харин өөhэдынь арга боломжо абаад харахада, энэ эрилтэ дүүргэхэ аргагүй байна. Оройдоо тэжээлэй 3.400 тонно единицээр хангаха шадалтай.

ТОБШОЛОЛ

Ивалгын научно-үйлэдбэриин нэгэдэл ажахынууд хоорондын шэнэ харилсаа холбооной бодото бэелэл болохо хараатай. Тиимэhээ алишье талаhаа туhатай байха байhаниинь дамжаггүй. Юуб гэхэдэ манай мал ажалые, онсолходо hүнэй ажахые промышленна үндэhэ hуури дээрэ хүгжөөхэ, мал ажалдахи ажалай бүтээсэ бүри хурдан түргэнөөр дээшэлүүлхэ арга боломжо олгохо байна бшуу.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

Кабанскын аймагай Байгалай совхозой ... га сабшалан дээрэ хуряалгын халуун түлэг дундаа ябажа ... на. Урда жэлнүүдтэ ... рэглэгдэдэггүй ... намаг газарай үбhэ ... жэлдэ сабшагдажа ... на. Иимэ 160 гектар ... рай ногоо хуряаха ... звено байгуулагдаа ...

Механизаторнууд ... Купряков, В. М. По... кин гэгшэд түсэбөө ... лэн дүүргэнэ. Таряа ... ряалгын эхилтэр ... 400 тонно тэжээл ... хэхээр хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... байнернууд М. Т. Ку... ков, В. М. Помазкин.

Н. ЕФИМОВЭЙ ...

ОЛОНОЙ ЭХЭ, БЭРХЭ hААЛИША

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Дээдэ-Наринай гүүртын hаалишад зунай hайхан сагые хэрэглэжэ, ехээр hү hаахын түлөө тэмсэжэ байна.

Энэ гүүртын 15 hаалишадай нэгэн Аюрова Розалия Жамсарановна юм. Тэрэ хорин дүрбэн жэлэй саана 17-той ябахадаа, hаалишан болоhон байгаа. Тиихэдэ hаалишанай ажал үнэхөөрөөшье хүндэ байгаа даа. Үбhэеэ шэрэхэhээ эхилээд, тугалаа тухандань хүрэтэр хараха — бүхы ажалаа өөhэдөө хэдэг hэн. Тэрэ хүндэ үедэшье Розалия Жамсарановна шэлэhэн мэргэжэлдээ урбаагүй, мүнөө болотор ажаллаhаар.

Тэрэ — арбан нэгэн хүүгэдэй эхэ. Ехэ хүбүүн Александрынь hургуулияа байгша ондо дүүргээд, саашаа hураха хүсэлэнтэй ябанхай. Тэрэнэй дурлаhан hургуулидаа орожо шадаха байhаниинь дамжаггүй. Александр hургуулида hурахадаа бэрхэ, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, комсомолой эхин организациин секретарь байhан юм. Илалтын тугай дэргэдэ дүрээ абхуулха зол хубитай байhан ехэ хүбүүн тухайгаа Розалия Жамсарановна омогорхон хөөрэнэ.

hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ, долоон hурагшые hургуулида ябуулха зорилго энэ бүлын урда табяатай.

Тиихэдэ дүрбэтэй Булат, гурбатай Баяр, арбан hаратай Вера гурбан гэртээ үлэхэ юм.

— Арбадахи класста ороhон Светлана 8-дахида ороhон Ирина хоёрнай зунайнгаа амаралта соо hаалишан болоhон хамhалсадаг. Мүнөөшье Света суута hаалишан Цыбик Аюшеевна Аюшеевагай үнеэдые hаана. Эдэ үнеэдые hааха хүн олдодоггүй. Хатуу хүхэтэй үнеэд. Тиигээд үнеэн бүхэниинень уяжа, хабидажа hаадаг, — гээд Розалия Жамсарановна хөөрэнэ.

Ганса энээхэн хөөрөөн дээрэhээнь Светланын хэды шуран шумууhан, шамбай бэрхэ, шударгы шанга хүн байhые би ойлгожо абанаб. Иимэ хүн хэзээдэшье ядахагүй. Дуратай мэргэжэлээ оложо, магтаалда хүртэжэ ябаха хүн болохо байха даа гэжэ бодоноб.

Ирина баhал бэрхээр ажаллана.

— Үглөөнэй гурбан сагта гурбуулан бодоод лэ, ябаха тээшээ бэлдэдэгбди. Машина манhаа холо бэшэхэнэ тогтодог. Тосхоной нүгөө захада гаратарнай дүрбэ-табан саг болошодог. Гүүртынгээ хажууда hаа, ёhоор hааб даа. Зуhаламнай холошог. Үбэлдөө ёhоор, үбэлжөөмнай тосхонойнгоо захада, — гэжэ эхэ хөөрэнэ.

— Үглөөнэй гурбанда гэрhээ гараад, хэды сагта гэртээ ерэнэбта?

— Үглөөнэй 10—11-нээр ерээд, үдэрэй 3—4-өөр hөөргөө ошодогбди, тиигээд лэ үдэшын 10 час болотор ябадагбди. Ехэл сүлөөгүй байгдадаг даа. Үдэшын үнеэдэй ерэлгэнээр бүришье тухашардагбди. Зуhалангаймнай байhан Дээдэ-Нарин гэжэ газар ехэ уйтан газар юм. Адуулгашаниие угтажа, үнеэдээ хорёодо хаажа үрдеэгүй hаашни, нүгөө ой руугаа орошохо. Энэ жэлдэ hарабшатай боложо, ёhоор болоо.

— Үнеэд хэр hүтэй шэб?

— hая болотор ... байгаа гүб даа. Б... мнай муу. hаянаил ... хуратай боложо, ногоо... гэжэ, үнеэд hү орожо ... — гэжэ Розалия Ж... новна хэлэнэ.

— Мүнөө хэн ... ябана гээшэб?

— Өөрыгөө магтаха... шаа юм. Бил түрүү... налон даа, — гээд Р. Ж... рова минhэд гэнэ.

Фермынгээ хажууд... сой, горохой, шэнии... со таринхай. Энэ та... эдюулжэ эхилхэдэнь ... hаам дээшэлхэ ёhотой.

Гоё, hайхан байгаа... рин тосхониие ... Сэсэг ногооной hайхан ... хамар сорьёжо, ... сэнгэлиг байдал ... суулна.

Ажалша бэрхэ, оло... гэдэй эхэ болоhон ... нэр тухай, тэрэнэй ... Светлана, Ирина ... удаан бодожо hуугаа ...

Г. БАДМАЕ...
Загарайн аймаг.

Совет орон: ШЭНЭ hОНИН

КУРСКА ОБЛАСТЬ. Обояниска районой Калининай нэрэмжэтэ колхозой А. Е. Дорошевой звено свеклын плантацинуудые таба дахин түргэнөөр буртаг ногоонhоо сэбэрлэнэ. Тэдэнэр уралан нарижуулагдаhан УСМК-5,4А культиватор хэрэглэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажалай үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЫНДА. (Амарай область). Могот гэжэ ойн посёлогто — Тындэhээ хойшоо оршоhон түрүүшын томо hуурин тосхондо — тепловозой баяр баясхалангай дохёо үгтэбэ. Тында — Беркакит гэжэ түмэр харгын барилгашадай энэ тосхондо түмэр рельснүүдээр ашаалагдаhан түмэр замай түрүүшын состав ерэбэ гээшэ. Владимир Новик гэгшын замай монтёрнуудай бригада түмэр замшадай бүхэсоюзна үдэрэй урда тээ зам «нээбэ». Энэ бригада Тындэhээ хойгуурхи 45 километрэй зайда полотно табижа, нэгэ hараар болзорhоонь урид дүүргэhэн байна.

Мүнөө БАМ — Тында — Беркакит гэжэ 250 километр утатай харгыгаар ябадалтай бологдобо.

***

ЛЬВОВ. ОН-400-3 гэжэ маркын шэнэ вентиляторна сүршэлгын оньhон ургамалнуудые найдамтайгаар хамгаалдаг болохо юм. Тэрээгээр часай туршада 40 гектарта сүршэлгэ хэжэ болоно. Трактористын кабина сооhоо гидравлнкын туhаламжаар энэ агрегадые залан хүдэлгэхэ юм. «Львовсельмаш» заводhоо түрүүшын бүлэг тиимэ түхеэрэлгэнүүд РСФСР-эй хара бэшэ хүрhэтэ зоны таряашадта эльгээгдэбэ. Жэлэй эсэс болотор предприятиин коллектив 4 мянга шахуу тиимэ сүршэлгын машина бүтээн гаргаха байна.

(ТАСС).

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТА

Алас-Дурнын арадай ажахые хүгжөөхэ капитальна ... дэлмэридэ энэ жэлэй зургаа hарын турша соо hомол... hон мүнгэнэй хэмжээн хэдэн зуугаад миллион түхэриг ... лоо. Хүнгэн, эдеэ хоолой, лесохимиин, ой модоной ... бэриин, индустриин бусад hалбаринуудай, хүдөө ... хүгжэлтэдэ ехэ мүнгэн hомологдоhон байна. При... Хабаровска хизаарта, Яхадта ехэ барилга хэнэ.

Алас-Дурнын хизаарта арбадахи табан жэлэй али ... эршэмтэйгээр дабшажа байhан тухай ТАСС-ай корр... дентнүүд нигэжэ мэдээсэнэ.

ЯХАДАЙ УhАН ЗАМШАДАЙ ЗОРИЛГОНУУД

Тамаралгын эхилhэн сагhаа хойшо Ленэ мүрэнэй уhан замшад түсэбhөө гадуур зуу мянган тонно ашаа зөөбэ. Хабарай оройтожо ерэбэшье, гол мүрэнүүдэй уhанай бага байгаашье hаань, Зүүн-Сибириин энэ ехэ мүрэн дээрэ ажаллагшад түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ашаа зөөхэ хүдэлмэреэ амжалтатайгаар ябуулна.

Уhанай нэмээд байhан багахан хугасаа соо түсэбөөр хараалагдаhан бүхы ашаанууд Киренкэ, Алдан мүрэнүүдээр БАМ-ай баруун участогай, Урда-Яхадтахи баригдажа байгаа үйлэдбэриин бүлэг барилгын пунктнуудта зөөгдөө.

Эдэ шухала барилгануудта зорюулагдаhан түсэбhөө гадуур ашаан зөөгдэжэ үргэлжэлhөөр.

Ленэ мүрэнэй нэгэдхэмэл пароходство өөрынгөө флодые саг үргэлжэ hэльбэн шэнэдхэнэ. Мүнөө сагай эрилтэдэ таарамаар «Мүрэн-далай» түхэлэй теплоходууд hүүлэй жэлнүүдтэ Хойто Мүльhэтэ далайгаар элдэб ашаануудые дамжуулан, Индигирка, Колыма, Яна мүрэнүүдэй районуудта амжалтатайгаар абаашана. Ороной түбэй областьнуудhаа эльгээгдэhэн ашаан тиигэжэ холын Хойто зүгэй районуудта түргэнөөр асаргадаг байна.

Д. БУБЯКИН.
Якутск.

МЯХАЛИГ ҮҮЛТЭРЭЙ ШУБУУД ҮСХЭБЭРИЛЭГДЭНЭ

Приморидо анха түрүүн Артем хото шадар бройлернуудые үдхэхэ тусхай шэглэлтэй фабрика бариха бэлэдхэл эхилээ. Энэнь жэлэй туршада зургаа миллион дальбараа тэжээхэ гэжэ проектээр хараалагданхай.

Хизаарай тусхай шэглэлтэй ажахынуудта шубуудые үсхэбэрилдэг hалбари хүгжөөхэ зорилготойгоор Красноярска хизаарай Березовско шубуудай фабрикаhаа мяхалиг үүлтэрэй эмэ тахяанууд, Ленинградска областьhоо дальбараанууд асаргдаа.

И. ПАЛАТОВ.
Артем.
Приморийн хизаар

ХҮН ЗОНОЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАХЫН ТУЛА

Далай дээрэ ажал... зуун дала мянган ... түсэбтэ табан жэлэй даабар... нуудые болзорhоонь ... дүүргэхын, эдеэ хоолой ... дуктнуудые ехээр үйл... рилхын, тэрэнэй шанар ... жаруулхын түлөө мүры...

«Дальморепродукт» ... үйлэдбэриин флотилиин ... равлениин хүдэлмэрит... мүнөө урагшатай ... ажаллажа байна. ... гол предприятнууд ... жа ябадаг асари томо ... дууд түсэбhөө гадуур ... миллион баанха консерв... дые буйлуулан гаргаа. ... дондо жэлэй түрүүшын ... дайхитай сасуулхада, ... бэрилгэнь 29 процентээр ... мээ. Продукциин ассо... мент үргэдхэгдэнэ, шанар ... дээшэлнэ.

Шэнэ табан жэлдэ ... далайн бусад продуктнуу... буйлуулга нарижуулаг... юм. Суднанууд шэнэ тех... абана. Тэдэнэй ехэнхи... бние Алас-Дурнынхид ... нэ.

М. НИКОЛАЕВ.
Владивосток.

ТААНАДТА, ГЭРЭЙ ЭЭ... ЭХЭНЭРНҮҮДТЭ

Владивостогой «Даль... пром» заводой продук... Сибириин, Алас-Дурнын ... зон үдэр бүри улам ... худалдажа абана. Эндэ ... ээн эхэнэрнүүдтэ тон ... тэй эдлэл хэрэгсэлнүүд ... мэ угааха, сэбэрлэхэ ... нүүд, лааг, шэрэ, хори... ёр янзын эмаль үйлэд... лэгдэнэ.

Заводой коллектив ту... табан жэлэй түрүү... жэлдэ алюминиин эмаль ... hарта угааха «Светлый» ... препарат, «Ландыш» ... синтетическэ зүйл гар... болоо.

Энэ завод «Пальми... гэжэ хубсаhа угаадаг ... «Карболат» гэжэ паста үй... бэрилдэг болохоор бэл... байна. «Карболат» ... забhар залихай шаба... хэрэглэгдэхэ юм. «Ла... гэжэ сабуугаар хэгдэдэг ... паста манай орондо ... шынхеэ үйлэдбэрил... болохонь.

Сибирь болон Алас-Д... ный хүн зондо Владиво... гой химигүүд жэлэй ... тэр найма миллион ту... гэй элдэб зүйлнүүдые ... гээхэ.

Л. СУББОТЕНКО.
Владивосток.

ХҮХЭ НОГООНОЙ ХҮСЭТЭЙДЭ

Байгша оной май hарада «Баргажанай үнэн» газетын редакцида эмхидхэгдэhэн «түхэреэн столдо» аймагай түрүү hаалишад сугларhан юм. Энэ хөөрэлдөөндэ манай Сувын hаалиин фермын түрүүшүүл Лукерья Дмитриевна Осмачко, Вера Михайловна Колбенова гэгшэд хабаадалсаhан байгаа. Уулзалгада хабаадаhан аймагай түрүү hаалишад өөhэдынгөө, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө арга боломжонуудые hайн мэдэдэг дээрэhээ зунай элдин сагта үнеэн бүриhөө 750 килограммhаа бага бэшэ hү абаха гэhэн шэнэ үүсхэл гаргаа бэлэй. Тиигэжэ аймагайнгаа бусад hаалишадые ехэ hүнэй түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень уряалаа hэн.

«Түхэреэн столдо» уулзаhан hаалишадай фермэнүүдтээ бусажа ерэхэдэнь, малшадай коллектив бүхэндэ суглаанууд зарлагдажа, социалис мүрысөөнэй гурим дахин харагдаа, зарим хубилалтанууд оруулагдаа hэн. Тиигэжэ hаалишан бүхэн ехэ hүнэй түлөө тэмсэлдэ оролсожо, өөhэдынгөө хубитые оруулхаар шиидэhэн юм. Манай фермын коллектив аймагай түрүү hаалишадай жэшээгээр хүдэлжэ эхилhэн байна.

Үнгэрhэн жэлнүүдэй ажалай дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, зунай үедэ үнеэн бүриhөө 750 килограмм hү абаха бүхы арга боломжонууд бии гэжэ гэршэлнэ. Жэшээнь, юhэдэхи табан жэлэй түсэбые манай фермын hаалишад 4 жэл соо дүүргэжэ шадаа hэн. Байгша ондо баhал амжалтатай ябагдана. Үнгэрhэн хахад жэлэй туршада фермэмнай 1420 центнер hү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй байгаа hаа, тэрэнээ 1526 центнертэ хүргөө.

Урдаа табиhан хүнгэн бэшэ зорилгоёо бэелүүлхын тула бидэнэр мүнөө хамаг арга боломжоёо хэрэглэхэ гэжэ оролдонобди. hаалишанаар удаан саг соо хүдэлжэ, дүршэл шадабаряар баян болоhон хүнүүд фермэдэмнай олон. Тэдэнэй нэгэн Валентина Васильевна Кожевина үнгэрhэн хахад жэлэй туршада даажа абаhан үнеэн бүриhөө 955 килограмм hү hаагаа. Тиихэдэ Лукерья Дмитриевна Осмачко үнеэн бүриhөө 1040 килограмм hү абаа бэлэй. Эдэ нүхэд, мүн hаалишад П. А. Колмакова, В. М. Колбенова гэгшэд залуу нүхэдтөө эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулан ажаллана. Фермымнай мал адуулагша Яков Абрамович Батуев оролдосотой hайнаар хүдэлнэ.

Манай фермэ мүнөө Петрово гэжэ нютагта саг зуураар байрлана. Урдань Шелон гэжэ hайн бэлшээритэй аад, намаглиг газарта байрладаг hэн. Теэд тэндэхи үй түмэн hоно, батаганаан үнеэдтэмнай амар үзүүлдэггүй байгаа. Энэ ушарhаа үдэрэй hаам бага зэргэ доошолоо. Тиимэhээ эндэ удаан байрлангүй, гол горхотой, үндэр тунга ногоотой Таксаулевка гэжэ нютаг руу нүүхэмнай. Шэнэ бэлшээридэ малаа үдэр hүнигүй hайнаар адуулаа hаамнай, сүүдхын hаам эрид дээшэлхэ гэжэ бидэнэр найданабди. Мүнөө ехэ hү абахын тула hаамхай үнеэн бүридэ үдэртөө 1 килограмм холимол тэжээл нэмэжэ үгэнэбди. Тиигэхэдээ энэ зунай үедэ манай фермэ 3 ондоо газарта байрлаhан болохо байна.

Фермын түрүү hаалишад П. А. Колмакова, Л. Д. Осмачко, В. М. Колбенова гэгшэд июль hарада үнеэн бүриhөө 240 гаран килограмм hү абаа. Бүхы фермэ дээрэ абажа харахада, үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 230-аад килограмм абтаа. Июнь hарада 213 килограмм байhан юм. Тиимэhээ зунай үедэ абаhан социалис уялгаяа дүүргэхэ аргатайбди гээд hанагдана.

Зунай hүүлшын август ябажа байна. Мүнөө манай фермын hаалишад, мал адуулагшад хамаг хүсэ шадалаа зангидан ажаллажа байна. Үнеэдэй hаам урданайхиhаа улам дээшэлнэ.

И. РУСАКОВА,
Бодоной совхозой Сувын hаалиин фермые даагша.
Баргажанай аймаг.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ХУБИИН ТҮСЭБ

Мэргэжэлтэдые кадрнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалда манай партии, правительство горитой анхарал хандуулна. Тиихэдээ [illegible] ... ажахын хэрэглэгдэхэ онол [illegible] ... [illegible] ... хубиин түсэбэй ... нинь эли ааб даа.

Түнхэнэй аймагта энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэнэ. Түнхэнэй совхозой партком (секретаринь В. Ж. Сыренов) хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ажал ябуулгада горитой анхарал хандуулна. Тиихэдээ мэргэжэлтэн бүхэндэ юу хэхэ тухай хубиингаа түсэб табихадань туhалдаг.

Мүнөө тус совхозой парткомой үүсхэлээр хүдөө ажахын мэргэжэлтэ бүхэн хубиингаа түсэб табиба. Парткомой заседани дээрэ энэ түсэбынь зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Тиихэдэ хүн бүхэн энэ хараа зорилгонуудайнгаа ямараар дүүргэгдэхэ байhан тухай тодорхойгоор элидхэдэг. Онсолходо, тус түсэбүүд 1976—1980 онуудта бэелүүлэгдэхэ юм.

Хамта дээрэнь абаад харахада, тус түсэбүүд соо гол түлэб иимэ юумэнүүд оруулагдана. Технологическа шэнэ аргануудые, шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, бии байhан машина, түхеэрэлгэнүүдээ шэнэлэн hайжаруулха, продукциин шанарта онсо анхарал хандуулха, [illegible] ... Жэшээлхэдэ, 1976 оной сентябриин [illegible] болотор Хужарай отделенидэ мал шахан тарагалуулха тусгаар газар бии болгохо хэрэгтэ али болохоор туhалха: намарай сагта мал шахахадаа силос болон концентрат, үбhэ хэрэглэхэ асуудалые шиидхэлсэхэ, гүрэндэ тушаагдаhан үхэрэй толгой бүхэнэй шэгнүүрые 350 килограммда 1976 ондо хүргэхэ (1977 ондо — 360, 1978 — 370, 1980 ондо — 400 килограмм); hү hаалиин Тайтарай фермэдэ бии байhан хашааень шэнэлэн заhабарилжа, 2 hаратай тугалнуудые түлжүүлхэ арга боломжо олгохын түлөө тэмсэхэ; Хужарай болон Шиимхын отделенинүүдтэ силос дараха хоёр нүхэ малтажа бэлдэхэ хэрэгые түргэдхэхэ, казахай сагаан толгойто үүлтэрэй эмэ тугалнуудые шэлэн, илгажа, нэгэ газарта байлгаад түлжүүлхэ асуудал шиидхэхэ. Тиихэдээ 1978 ондо 120 толгой hүрэгтэй болоод байха; Шиимхын отделенидэ мал шахан тарагалуулха үүлтэртэ фермэ бии болгохо гэхэ мэтэ.

Хараад үзэхэдэ иимэ гү... сэбүүд хадаа хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хүдэлмэриие гуримшуулха арга олгоно, [illegible] ... ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ асуудал шиидхэхэ аргатай бологдохо байна ха юм.

Мяха гүрэндэ тушааха арга боломжоёо саашадань дээшэлүүлхэ зорилготойгоор адуунай hүрэгые, илангаяа гүүнүүдые улам олошоруулха тухай мэргэжэлтэ бүхэн шахуу түсэб соогоо бэшэнэ. Жэшээлхэдэ, 1980 ондо 300 гүүтэй боложо, гүүн бүриhөө унага абадаг болохо гэжэ хараалhаниинь hайшаалтай.

Эдэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгые хүдөө ажахын мэргэжэлтэ бүхэн нэрэ хүндымнай хэрэг гэжэ тоолоно.

Эдэнэрэй үүсхэлээр түрүү дүй дүршэл харуулhан мэдээсэлэй, «дайшалхы» хуудаhанууд, ханын hонинууд саг үргэлжэ гаргагдадаг болобо. Гадна хүдөө ажахын тон шухала асуудалнуудаар hонирхолтой лекцинүүд уншагдажа байха. hүүлэй үедэ иимэ лекцинүүд уншагдаа гэбэл: «Малые үбэлдөө яажа зүбөөр харууhалхаб?», «Зунай бэлшээридэ мал адуулха түрүү онол арганууд тухай» гэхэ мэтэ болоно. Иимэ лекцинүүдэй холын хараатай түсэб табяад, харюусалгата зониень сэхэ зааха шухала.

Гадна түрүү дүй дүршэл халан абаха зорилготой экскурсинууд эмхидхэгдэдэг болохо юм. Эрхүүгэй областиин, Захааминай аймагай колхоз, совхозуудай хүдэлмэритэй танилсаха түсэб партком табяад байна. Тиихэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тиишэ ошоhон бүлэгүүдые хүтэлбэрилхэ.

Парткомой дэргэдэ бии болгогдоhон научно-техническэ бүлгэмэй совет мэргэжэлтэдэй хубиин түсэбүүдые зүбшэн хэлсээд, баталан абадаг болобо. Эдэ түсэбүүдэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhые хинаха, шалгаха, юрэнхы хүтэлбэри эрхилхэ зорилго тус соведэй урда мүн лэ табигдана.

Тус түсэбүүд табан жэл соо бэелүүлэгдэхэ хараатай гээ hэмди. Зүгөөр жэл жэлээр хубаарилагданхай. Тиигэжэ мүнөө, үглөөдэр мэргэжэлтэдэй хэхэ ажал тодорхой болгогдоно. Хэhэн хүдэлмэри тухайгаа хирэ-хирэ болоод лэ мэргэжэлтэд соведэй урда тоосожо байха ёhотой.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ талаар Түнхэнэй совхозой парткомой ябуулжа байhан хүдэлмэри тухай хөөрэбэбди. Манай hанахада, энэ дүй дүршэлынь анхарал татамаар лэ байна.

Г. БАЛДУЕВ.

ПАРТИИН XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ — ...ОНИИИТЭДЭ

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН АРГА НҮХЭСЭЛ

...ЮРЭНХЫ эрдэмэй һур... һурагшадые КПСС-... XXV съездын материал... тай танилсуулха тухай» ... инструктивно-методи... бэшэгые РСФСР-эй Гэ... министерство тараа... байна Гэгээрэлэй дээ... зурганай заабарие ...унын аймагай һургуули... зэргэ бэелүүлжэ ... юм?

... үгые һурагшадай ... бодолдо хүргэхэ та... аймагай һургуулинуудай ... нар яһала оролдоно гэ... Жэшээнь, ...атын дунда һургуулиие ... харабал, нэн түрүүн ... эйлруулламжын хү... эмхидхэһэн байна. ...һаа гадуур хүдэлмэри ... М. Г. Орбодоева ... һанаамгай, үүсхэл... хүтэлбэрилэгшэ байһа... харуулаа. 10-дахи табан ... түсэбэй тоо, баримта... уран гоёор бэшүү... зуруулаад, хүүгэдэй ... эли газарта хадуу... Иимэрхүү хүдэлмэри ... бусадшье һургуули... хэгдэдэг байна.

...Гэбэшье, КПСС-эй XXV ... материалнуудтай һу... дые танилсуулха гэ... харуулан ойл... хүдэлмэреэр хи... бэшэ ха юм даа. ...С-эй XXV съездын ма... шухала зүйл... һурагшадта ойлгуул... тусхай хэшээлнүүд ...гдаһан байгаа.

... класста «Коммунист... партиин XXV съезд», ... зол жаргал тушаа ... оролдолго» гэһэн ... хөөрэлдөөнүүд ...

...5—6—7-дохи клас... XXV съездын мате... хэшээл үнгэргэ... тула нимэнүүд темэ... гэбэл: «КПСС-... съезд болон тэрэнэй ... удха шанар», «Пар... түсэб — арадай түсэб». ...ахамад классуудта, ... хэлэбэл, 8—9-дэхи ... съездын матери... тусхай хэшээл үн... тула 4—4 час үгтэ... байгаа. Тиихэдэ «XXV ... КПСС-эй уласхоорон... ябуулга тухай», ...СС-эй XXV съезд юһэ... табан жэлэй дүнгүүд ... партиин экономическа ... зорилгонууд ту... «КПСС — хүдэлмэ... ангиин, бүхы ажалша... бүхы арадай политиче... вождь мүн», «КПСС-эй ... съездын уласхоорондын ... шанар» гэһэн темэнүүд ... юм.

...дахи класста СССР-эй ... һүүлшын темэнүү... шудалхадаа, обществове... үзэхэдөө. КПСС-эй XXV ... материалнууд дээрэ ... тогтоһон байна. Тии... съездын материалые ... үзэхын тула һу... хоёр час үгтөө юм. ...эй XXV съезд ба тэ... түүхэтэ удха шанар», ... болон үндэр ашаг ... табан жэл гэгдэһэн ар-бадахи табан жэлэй шухала зорилго» гэһэн темэнүүд арбадахи класста шудалагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта КПСС-эй XXV съездын материалнуудтай һурагшадые танилсуулга эдээхэн лэ хэшээлнүүдээр дүүрээ гэхэ болоо һаа, тон буруу. Партиин түүхэтэ съездын материалнуудтай һурагшадые саг үргэлжэ танилсуулжа, шэнэ-шэнэ зүйлнүүдыень ойлгуулжа, сэдьхэл бодолдонь хүргэжэл байха ёһотой ха юмбибди даа.

Иимэ зорилготойгоор һуралсалай предмедүүдые хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын бэшэг соо хэлэгдэнэ. Үнэхөөрөөшье, КПСС-эй XXV съездын материалнуудай али нэгэн зүйлтэй предмет бүхэниие холбожо болохоор шуу. Жэшээнь, түүхын хэшээл съездын материалтай яаха аргагүй холбоотой. Үгышье һаа, хими, физикэ, математика, астрономи, биологи мэтын предмедүүдые холбохоор. СССР-эй экономическа географи үзэдэг 8-дахи класста алишье темыень КПСС-эй XXV съездын материалтай холбохо баян арга боломжо багшада олгогдоно. Үгышье һаа, харин оронуудай экономическа географи үзэдэг класста социалис ажахын гуримай капиталис оронуудайхиһаа һураггүй дээрэ байһые съездын материалай жэшээ дээрэһээ ойлгуулхаар ааб даа. Литературын, уран зурагай, дуунайшье хэшээлнүүд дээрэ· КПСС-эй XXV съезд дээрэ литература болон искусствын үүргэ тушаа юун гэжэ хэлэгдээб, зохёохы хүдэлмэри ябуулдаг ажалшадта ямар сэгнэлтэ үгтөөб гэжэ һурагшадта хэлэхэ, һануулха, ойлгуулха арга байна бшуу.

Жэшээнь, аймагай һургуулинуудай эрхим багшанар энээхэн түлхюурые алдадаггүй. Гүндын дунда һургуулиин ород хэлэнэй болон литературын багша А. Г. Курмазова, Нарһатын дунда һургуулиин литераторнууд С. С. Садовская, М. Г. Орбодоева болон бусад предметнигүүд КПСС-эй XXV съездын материалнуудые хэшээлдэ хэрэглэхэ талаар шадамарнууд.

Энэ хэрэгтэ техническэ хэрэгсэлэй удха шанар угаа ехэ. Юуб гэхэдэ, КПСС-эй XXV съездын материалнуудые олоной дунда нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор диафильмнүүд, эпидиаскопоор болон бусад аппарадаар харуулха зүйлнүүд магазинуудта бии болонхой. Шуран бэрхэ директорнүүд тиимэ юумэнүүдые һургуулидаа олоор абажа, һуралсалай кабинедүүдтэ хубаагаа ёһотой.

Партиин зохёоһон асари ехэ түсэбэй — коммунизм байгуулгын түсэбэй гүн ехэ удхые ургажа ябаһан эдиршүүлдэ ойлгуулжа шадабал, тэдэнэй сэдьхэлдэ гүнзэгы сараа үлөөхэл даа. Парти хадаа эдир үетэниие марксистско-ленинскэ үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ зорилго бидэнэй урда табина. Харин КПСС-эй XXV съездын материалнууд тэрэ зорилгые бэелүүлгэдэ найдамтай зэбсэг болоно үгэнэ бшуу.

КПСС-эй XXV съезд хадаа юрэнхы эрдэмэй һургуулида ажалай хэшээлэй үүргые, һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгые улам дээшэнь үргэхэ зорилго табиһан байна. Энэ талаар һургуули бүхэн өөһэд өөһэдтөө тобшолол хээ. Аймагай һургуулинууд ажалай болон үйлэдбэриин хэшээлнүүдтэ нилээд ехэ анхарал хандуулдаг. Нарһатын дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагшад аймагай түб шадарай ажахыда үйлэдбэриин практикые муу бэшээр гараа. Мүн бусад классуудай һурагшад зундаа хартаабхын үбһэ түүлсэжэ, набшаһата тэжээл бэлдэлсэжэ, хониной ноохо абалсажа ажахынуудта горитойхон туһа хүргөө. Үльдэргын, Эгэтын-Адагай, Мужыхын, Гүндын, Иисэнгын болон аймагай бусад һургуулинуудай һурагшад ажалай четвертиие туд тудтаа һайн үнгэргэжэ байна гэжэ тэмдэглэхээр.

КПСС-эй XXV съездын материалнуудые һурагшадта ойлгуулха талаар хамаг юумэн зүбөөр хэгдэнэ гэжэ би батална бэшэб. Зарим һургуулида тусхай хэшээлнүүдые хайша хэрэгээр үнгэргэһэн ушарнууд бии. Зүгөөр тиимэ юумэн үсөөн.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр хахад һара шахуу саг үлэбэ. Заһабари хэгдэһэн, шэрдэгдэһэн һургуулинуудтаа эдир ээдынь бусаха дүтэлжэ байна. Тиимэ даа, эдир ээдынь! Хүүгэд һургуулиингаа ёһотой ээдбди гэжэ мэдэрхэ ёһотой, тиимээр лэ тэдэниие хүмүүжүүлхэ ёһотойбди гэжэ би һанагшаб. Тиигэбэл, тэдэнэр харюусалгаяа мэдэрхэ, сонхын шэл тэһэржэ гү, али партын хабхаг дээгүүр нэрэ, обогой үзэгүүд һиилэгдэжэ байхагүй. Социалис зөөридэ гамтайгаар хандаха мэдэрэлтэй болгожо шадаа һаамнай, эдиршүүлые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгоёо бэелүүлжэ байнабди гэжэ тоолохоор һэн.

Һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ нёдондо хэгдэһэн шэмэглэлнүүдээ, тэрэ тоодо КПСС-эй XXV съездын материалнуудаар хэгдэһэн зүйлнүүдээ шэнэлхэ хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Шарлашаһан плакадууд, диаграмманууд болон бусад зүйлнүүд һурагшадай анхарал татахаяа болишоһон байха. Съездын материалые оншыень оложо, хүүгэдэй нюдэндэ онобшотой, хадуусатай болгожо хэрэглээ һаа, зүйтэй байха бэшэ гү?

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА,
Яруунын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагай инспектор.

«ОКЕАНДА» ОРОЖО ГАРЫТ

Улаан-Үдэ хотымнай магазинуудай тоо үшөө нэгээр олошорбо. Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай барилгашад байгша оной нюлиин тэнгээр «Океан» магазиниие «һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаагаа.

Советскэ Союзай Герой Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ шэнээр бодхоогдоһон олон дабхар гэрнүүдэй хажууда тус магазин нээгдэнхэй. Худалдаа наймаанай хотымнай шэнэ түбэй нэгэ ханань үргэлжэ шэл. Досоонь уужам, гэрэлтэй, һаруул. Магазинай досоо, газаа талань мүнөө сагай архитектурын эрилтэдэ тааруулагдан гоё һайханаар, хүнэй нюдэндэ уриханаар шэмэлэгдэнхэй.

«Океан» магазинда 18 хүн ажаллана. Эндэ орогшод далайн элдэб янзын загаһа өөһэдынгөө дураар шэлэн абаха арга боломжотой. Хүргэгдэһэн, дабһалагдаһан, сонгоогдоһон 13 зүйлэй загаһан хүргэдэг түхеэрэлгэдэ худалдан абагшадай анхарал татамаар табигданхай.

Шэнэ коллективэй богонихон болзорто хэһэн ажалайнь дүн тухай тобшохоноор хөөрэе. Һарын туршада «Океан» магазинай наймаалагшад 100 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйл наймаалха түсэбтэй һаа, энээнээ хахад һарын туршада дүүргэжэ шадаа. Түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэлтэдэ Ольга Серебрякова, Галина Сафронова, Лариса Кузакова болон бусад наймаалагшад онсо шалгараа. Эдэ нүхэднай Улаан-Үдын 9-дэхи ГПТУ дүүргэһэнэйнгээ удаа эндэ ажаллахаар эльгээгдэһэн юм.

Тус магазинай директор Савелий Михайлович Максимовтай уулзажа, коллективэй саашанхи зорилгонуудаар һонирхоходомнай, тэрэ манда ингэжэ хэлэбэ:

— Оронойманай томо томо городуудта СССР-эй загаһанай ажахын министерствын фирменнэ магазинууд олоор нээгдэнэ. Тэдэнэй тоо мүнөө үедэ зуу гараба. Улаан-Үдэдэмнай иимэ магазинай нээгдэһэннинь һайшаалтай. Магазинмнай мүнөө үеын оньһон түхеэрэлгээр гүйсэд хангагданхай. Хотынгоо худалдан абагшадые элдэб зүйлэй загаһаар гүйсэд хангахын тула коллективээрээ оролдохобди.

Нютагай гол мүрэнүүдэй, нуур сөөрэмүүдэй загаһа амидыгаар ажалшадта худалдаха арга боломжо танда ямар бэ гэһэн асуудалда нүхэр Максимов иимэ харюу үгөө:

— Гол мүрэнүүдтэ, нуурнуудта баригдажа, дабһалагдаһан, сонгоогдоһон, хүргэгдэһэн элдэб янзын загаһа ойрын үедэ худалдажа захалхабди. Харин амиды загаһан гэнэ гүт? Мүн энэ асуудал зүбшэгдэжэ байнхай. Баригдаһан загаһанай тамарха тусхай бассейн манда бии. Зүгөөр тэдэниие шэрэхэ асуудал мүнөө шиидхэгдээгүй. Юуб гэхэдэ, нэгэ килограмм загаһа шэрэхын тула 25 литр уһан хэрэгтэй. Амиды загаһа шэрэхэ тусхай автомашина манда үгы. Иимэ загаһанай сэн тодорхойлогдоогүй. Энэ асуудал шиидхэхын тула туршалгын рейснүүдые хэхэ болонобди. Байн энэ асуудал зүбөөр шиидхэгдэхэ гэжэ һананаб.

«Океан» магазинда ороһон худалдан абагшадай һанамжа дурадхалнууд тушаа тогтомоор гээд һанагдана. Худалдан абагшадай гомдол, дурадхалнуудай дэбтэр соо ингэжэ уншанабди: «Манай городто иимэ магазинай нээгдэһэниинь тон һайшаалтай. Далайн ямар загаһа шанаха, шарахада таатаиб гэһэн зүбшөөлэй байдаг һаань, ехэл һайн байха бэлэй. Һаруул һайхан магазинай наймаалагшад худалдан абагшадые ходоодоо налгай зохидоор угтажа байг лэ».

Эндэ ороһон хүнүүдэй дурадхал бэелүүлхэ талаар магазинай хүдэлмэрилэгшэд ехэтэ оролдоно. Эдеэ хоолой мэргэжэлтэдэй дээрэ хэлэгдэһэн асуудалнуудаар үгэһэн туһатай зүбшэл бултанай анхаралда ойрын үедэ табигдаха юм.

Һара үлүүтэй хүдэлжэ байһан «Океан» магазинай коллективые худалдан абагшадаа эрхим һайнаар хангахыень, ажалдаа амжалта туйлахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэе.

Д. ХУБИТУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Океан» магазинда ороһон худалдан абагшадые харанат.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КРЫМСКЭ областиин Джанкойско машина бүтээлгын заводой коллектив «Колос» ба «Нива» комбайнуудта тодхогдон табигдадаг һолоомо хэршэлгын 2 мянган түхеэрэлгын шухала узелнуудые, детальнуудые энэ жэлдэ болзорһоонь урид бүтээн гаргаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): электро-гагнууршан Виктор Аранчеев, мастер Петр Жакот, фрезеровщик Григорий Кравченко, электро-гагнууршан Станислав Быстревский, хэбшэн Анатолий Политанский.

* * *

КИЕВСКЭ областиин шэниисын үрэһэ бии болголгын Ленинэй ордено Мироновско эрдэм-шэнжэлэлгын институт намар таригдадаг шэниисын шэнэ сортнуудые байгуулдаг түрүү түбүүдэй нэгэн мүн. Академик В. Н. Ремеслогой хүтэлбэри доро институдай коллектив эрхим һайн хэдэн сортын шэниисэ бии болгоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат Галина Ковбасенко (баруун гарһаа), лаборантка Ольга Науменко «Мироновская юбилейная» сортын шэниисын талхаар болгогдоһон хилээмэ шалган хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЁҺО ЗАНШАЛНУУД ТУХАЙ

Улаан-Үдын педучилищи залуушуулда тусхай дунда эрдэмтэй мэргэжэл олгодог үнинэй һургуулинуудай нэгэн байһан тула өөрын, тогтонижоһон ёһо заншалтай болонхой. Тэрэ ёһо заншалынь училищиин ажабайдалай олон ондоо талые гэрэлтүүлдэг байха юм.

Һурагшадай эгээл дуратай, ерээдүйн багшанарта хүмүүжүүлхы нүлөө үзүүлдэг ёһо заншалай нэгэн хадаа педагогическа ажалай мастернуудтай уулзалга болоно. Багшын ажалай нюусын түлхюурые гартаа бүхөөр бариһан дүршэл ехэтэй, республика соогоо суута гараһан багшанар училищида жэл бүри уригдажа, ерээдүйн багшанарта һонирхолтой зүйлнүүдые хөөрэжэ үгэдэг.

Ерээдүйн багшанар һургуулинуудта ошожо, бүлэг октябрята болон пионернүүдые шефтээ абадаг гуримтай. Багашуулые шефтээ абаад, тэдээндэ туһалжа, гарыень дүнгэжэ ябахадаа, студентнэр үхибүүдтэ дуратай болодог, ерээдүйнгөө мэргэжэлээр түрүүшын бэлэдхэл гарадаг байна

Училищиин һурагшад жэл бүри хүдөө ажахыда туһалдаг ааб даа. Энэ имаггал пед училищида хабаатай бэшэ, мүн бусадшье дээдэ болон тусхай дунда һургуулиин студентнэр колхоз, совхозуудта ошожо, тараа хураалгада туһалдаг гээшэ.

Тиихэдэ жэл бүри Москва, Ленинград, Хяагта, Байгал тээшэ аяншалдаг ёһо заншал һурагшадай сэдьхэлдэ баларшагүй һайхан мэдэрэл түрүүлдэг юм.

Би педучилищида багшалжа байхадаа, түрэнэй түүхээр һонирходог, зарим тэды документнүүдые ирадаг байгааб. Жэшээнь, табяад онуудһаа эхилжэ харахада, ехэ олон уулзалганууд болоһон байна. Имагтал 1950—1951 онуудта, педучилищиин өөрын байрагүй, ондоо һургуулинуудай байшангуудта «квартирант» болоод байһан үедэ Ц. Сампилов болон республикын мэдээжэ уран зураашадтай, Берлиндэ болоһон залуушуулай ба студентнэрэй бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадаһан, мүнөө СССР-эй арадай артистка Л. Сахьянова, Буряадай АССР-эй арадай артист Ц. Бадмаев гэгшэдтэй уулзалга болоһон байна. Мүн уран зохёолшодтой хэды дахин студентнэр уулзаа.

Педагогическа темэдэ диспут, асуудал болон харюугай үдэшэнүүд тэрэ үедэ үнгэргэгдэдэг байгаа гэжэ документнүүдһээ мэдэжэ абахаар. Тиимэ нэгэ үдэшынгөө галханда ерээдүйн багшанар тэрэ үедэ Гүрэнэй ород драмын театрта хүдэлдэг байһан, Буряадай АССР-эй габьяата артист Д. С. Терентюк гэгшые урижа, һонин хөөрөөень шагнаа. Юуб гэхэдэ, Д. С. Терентюк Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ коммунада хүмүүжүүлэгдэһэн, А. С. Макаренкын шаби юм.

Энэ ёһо заншалынь мүнөөшье үргэлжэлүүлэгдэһээр гэжэ тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзажа, хүдөө ажахын, промышленностиин хүгжэлтэ тушаа мэдэжэ абахадаа, ерээдүйн багшанар ажабайдалтай холбоотой байна ха юм. Мүн литература болон искусствын ажал ябуулагшадтай ходо уулзажа байдаг заншалдаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ СССР-эй арадай артистнар Л. П. Сахьяноватай, Л. Л. Линховоинтой уулзалганууд болоо. Тэдэнэр хилын саагуур ябаһанаа студентнэртэ хөөрэжэ үгөө. Капиталис орондохи тэгшэ бэшэ эрхэ байдалые нюдөөрөө хараһан хүнүүдэй хөөрэхэдэ, бүришье һонин байна ха юм. Токийскэ олимпиадын мүнгэн медальда хүртэһэн, манай нютагай хүбүүн В. Баранниковтай уулзалга болоо.

Найман класс дүүргэһэн 14—15 наһатай хүбүүд, басагад педучилищида һураһаяа ерэдэг гэжэ мэдээжэ. Училищида һуража байха үедөө 16 наһаяа гүйсэжэ, паспорт абадаг. Училищиин дирекци, комсомолой организаци тиимэ үйлэ хэрэгые һаиндэрэйхеэр эмхидхэдэг ёһо заншал бэхижүүлэнхэй. Совет гүрэнэй гүйсэд эрхэтэн болобош, харюусалгашни улам дээшэлбэ гэжэ эдир хүнэй сэдьхэл зүрхэндэ хадуугдахаар хэлэжэ үгөөд, үнэн зүрхэнһөө амаршалан, дурасхаалай ямар нэгэн бэлэг барюулхада, хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай гэжэ һанахаар.

Педучилищи дүүргэжэ гараад, республикын һургуулинуудта, совет болон партийна хүдэлмэридэ хүдэлжэ байгшадтай уулзалга жэл бүхэндэ март һарын һүүлшын гарагай долоондо болодог. Тиимэ уулзалганууд дээрэ багшанар болон шабинарай хоорондо үнэн зүрхэнэй халуун хөөрэлдөөн болодог.

Педучилищиин багшанар өөһэдынгөө шабинар байһан һурагшадай ямараар хүдэлжэ ябаһые, ямар амжалта туйлаһые, ямар дутуу дундатай байһые һайн мэдэдэг. Юундэб гэхэдэ, училищиин багшанар жэл бүри хүдөөгэй һургуулинуудта ошожо, арбаад хоногой туршада шалгадаг, эхин классай багшанарта методическа туһаламжа үзүүлдэг юм. Харин хүдөөгэй ямаршье һургуулида ошоходо, Улаан-Үдын педучилищи дүүргэгшэд үсөөн бэшэ байдаг.

Анхандаа училищи дүүргэөд, мүнөө түрүү багшанар болоһон нүхэдэй дүршэл согсолхо талаар ехэ юумэн хэгдэдэг. Жэшээнь, һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Д. И. Бадмаевагай (1-дэхи интернат һургуули), В. Э. Ивановагай, В. И. Коковинагай (Улаан-Үдын 6-дахи һургуули), Н. А. Файбусович (Новоселенгинскын дунда һургуули) болон бусад багшанарай дүршэл согсологдоһон байна.

Нэгэтэ тон һонин уулзалга болоо һэн. Хорёод онуудта педучилищи дүүргэһэн нүхэд жараад онуудай студентнэртэй уулзаа. Түрүүшын хараасгайнууд үхибүүдтэ ном заахаһаа гадна, ехэ наһатаниие һургадаг, колхоз байгуулалсадаг, тиигэжэ углуугай саанаһаа хулаагуудта буудуулдаг байгаа бшуу. Ямаршье үедэ хүн зонтоёо нягта холбоотой ябаха ёһотой гэһэн тобшолол ерээдүйн багшанарай зүрхэндэ үлэһэн юм.

Эхин классай багшанарые бэлдэдэг һургуули һайхан ёһо заншалаар баян. Бултыень дурдажа, бултан тухайдань хөөрэхын аргагүй. Зүгөөр хүмүүжүүлхы удха шанартай ёһо заншалаа училищиин коллектив улам бүри баяжуулан, нангинаар сахижа байдаг.

Д. ДАРИЖАПОВА,
педагогикын эрдэмэй кандидат.

...урганай врачай аргаар

...алгын ба клиническэ ...иин травмотологиин ...шэнжэлэлгын институ... ...гандахи заводой тү...нүүдые хабсаралга ... Оронойманай меди... ...бүхы эмхинүүдэй хү... Г. Илизаровай зохёо... аппарадые тус предприя... ...н гаргаха юм.

...ганай врач Г. Илизаров ...хухарһан яһые гипсдэ ...гүй, өөрынгөө зохёо... аппарат 25 жэлэй саана ... эхилһэн байна. ...ан яһанай үзүүрнүү... ...ниилүүлжэ, огто хүдэлгэнгүй аргалха аппарат тиихэдэ хэрэглэһэн юм. Энэ аргын ашаар хухарһан яһан түргэн бүрилдэдэг байгаа.

Илизаровай зохёоһон аппарат олон жэлэй туршада тон наринаар шалгагдажа, эрхим байһанаа бултанда харуулланхай. Тус аппарадаар аргалалгын 300 гаран заабари Курганда зохёогдонхой.

Энэ шэнэ завод Г. Илизаровай аппарадуудые, тэрээндэ хэрэгтэй детальнуудые олоор бүтээн гаргаха байна.

(ТАСС).

АЛЛЕРГИДЭ ДОБТОЛГО

Аллерги үбшэниие аргалха тусхай поликлиникэ Казань хотодо нээгдэбэ. Тэрэ поликлиникын коллектив дунда Волгын кабинедүүдтэ туһа хүргэхэһөө гадна, элдэб заабари зүбшөөл үгэхэ аргатай.

Бактериальна аллерги гэдэг үбшэ аргалдаг Казаниин эпидемиологиин, микробиологиин эрдэм-шэнжэлгын институдай мэдэлдэ энэ поликлиникэ ороно. Тус коллектив иимэ үбшэ аргалха талаар һүүлэй үедэ нилээд амжалта туйлаһан байха юм. «Зуун жэлэй үбшэн» гэдэг аллергиие аргалха эм дом элбэгээр гаргаха түсэбтэй.

(ТАСС).

«ҮНЭН ХАНИНАРТАЯА МОСКВАДА УУЛЗААБ»

Палестиные сүлөөлхэ эмхиин (ООП) толгойлогшо Мухамед Ибрагим аш-Шаер Москвада хүдэлмэрилжэ ...бэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай һанамжануу... ...хубаалдаха, мүнөө үедэ Палестинын эсэргүүсэлтын ...юн тухай (ПДС) хөөрэжэ үгэхэ гүйлтатайгаар ...Н-эй корреспондент тэрээндэ хандаһан байна.

... зулгы, нимгэхэн ша... буурал толгойтой ... гашаг таһалга соохи ... столой саана тон... һууба Улаан ба хүхэ ... шугамуудаар иишэ ... татагдаһан Дүтын ... зүгэй географическа ... Бейрудай түсэб ... дээрэнь хэбтэнэ. Му... И. аш-Шаер ингэжэ ...

— Бейрудтэ боложо байһан ... дайн байлдаанууд тухай ... мэдээе карта дээрэ ... һаяхан табибаб. Байдал ... хүшэр хүндэ байна. ... хүсэнүүдэй хэдэн ... палестинынхид ... туршада сухарюулха ... болоно. Зүгадан ... лагерьнуудта ... һомоной тэһэрээнһээ ..., үбгэд, хүгшэд, эхэ... хохидолдо ороно. ... Арадайнгаа уйдхар ...гые, зоболонгые би ... сэдьхэлээрээ үдэр бү... мэдэрнэб.

...ин хуби заяан Палестинын хаанашье ябаһан хүн бүхэнэй хуби заяанда адли юм. Бултандамнай эгээл дүтын Эхэ орон үгы болоод байһанаа бидэ мэдэрнэбди. — гэжэ Мухаммед И. аш-Шаер хөөрэнэ. — Бидэ газар нютагтаа тон дуратайбди. Хэзээ нэгэтэ тэрээн дээрэ шэнэ байдал зохёон байгуулхые, гоёон шэмэглэхые бодомжолжо ябаабди. Зүгөөр тад һөөргэ юумэн болоо — балшар бага наһанайнгаа хүсэлэнгые бэелүүлхэһээ урид дайллалдажа һураха баатай болообди.

Шухала хэрэгэй гарахада, сэрэгэй алба хаагша болооб. Юрэдөөл, арабууд еврейнүүдые далай руу хаяхые хүсэнэ хэбэртэй гэжэ хэлсэхыень мүнөө, гуша шахуу жэл соо армида алба хэһэнэйнгээ һүүлээр дуулахадамни, намда, генералда, ехэл энеэдэтэй байдаг. Энэмнай ой ухаанда орошогүй, гайхалтан юумэн гээшэ ааб даа. Сионис доктринын бии болгогдотор Палестинын эртэ урдын газар дээрэ арабууд, еврейнүүд амгалан тайбанаар, эбтэй эстэйгээр ажаһуугаагүй юм аал? Гансал сионистнууд хёмороо, дураа гуталга үүдхэһэн байна. Империалис хүсэнүүдэй тухиралгаар эдэнэр хүндэ дурагүй, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын фашис үзэл суртал номнодог, һүйдхэлшэдэй отрядуудые байгуулдаг, арабуудта зүрюу харшаар еврейнүүдые тухирдаг байна. Эдэнэр манай газар нютагта уйдхар гашуудал, гасалан зоболон асараа. Тиимэһээ империализм, сионизм хадаа палестин арадай гашуудалта байдалай гэмтэд болоно.

Манай нютагта хатуу шанга тэмсэл боложо байнхай.

Араб оронуудтахи революционно хүгжэлтэдэ тойбо татахые, Дүтын Зүүн зүгэй стратегическэ шухала байдалые өөһэдынгөө ашаа туһада шадаал һаа удаан саг соо хэрэглэхые, манай оронуудай национальна баялигуудые мүлжэн ашаглахые империализм бүхы хүсөөрөө оролдоно бшуу. Араб оронуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү хэрэм болгожо, империалистнууд Израилиие хэрэглэнэ. Империализмда эсэргүүгээр тэмсэдэг фронтын эб ее таһалха, революционно эгээл шууд сэхэ хүсэнүүдые һалгааха зорилготойгоор сионизм, империализм элдэб үгэсөөнүүдые үүдхэнэ. Энэнь мүнөө Ливанда улам элеэр харагдана. Империалис этэгээдүүд нютагай хархис хүсэнүүдтэ түшэглэн, арабуудта эсэргүүгээр еврейнүүдые тухирна. Дүтын Зүүн зүгтэхи империализмда эсэргүү бүхы фронтын гол хуби болохо Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөе үгы хэхээр оролдоно.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал айхабтар шахардуу шанга, аюул түбэгтэй байһаар. Гэбэшье империалис, сионис үгэсөөнүүдэй хэгдэжэ байгаашье һаань, арабуудай үнэн зүб тэмсэлэй илан мандаха байһандань этигэн найданаб. Колониальна байгуулалтын һандаран һалалгын түүхэтэ хүгжэлтэ, национально-сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй ургалта бүхы дэлхэй дээрэхи революционно хүгжэлтэ, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй хамтарал империалис түсэбүүдэй бэелэлые буруу һургэхэ байна. Би батаар этигэнэб, юундэб гэхэдэ, араб арадуудай революционно мэдэрэлэй хэлбэришэгүйгөөр ургажа, эдэнэй экономическа ба сэрэгэй хүсэнэй нэмэжэ, Дүтын Зүүн зүгэй арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлтэй дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын бэхижэжэ байһые элеэр харанаб.

Палестинын араб арадые совет хүнүүдэй дэмжэжэ байдагые эндэ, Москвада байхадаа, бүришье этигэхэ аргагай болобоб. Империализмда, сионизмда, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэг хүсэнүүдтэ Советскэ Союз материальна, моральна ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Тодорхой лон хэлэхэдэ, араб арадуудай нэгэдэл бэхижүүлхын түлөө, империализмда эсэргүүгээр тэмсэдэг Дүтын Зүүн зүгтэхи хүсэнүүдые дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэй нэгэдүүлэн жагсаахын түлөө танай ороной хододоо тэмсэдэгһээ энэ элеэр харагдана. Энэ хадаа ёһотойл интернационализм гээшэ гэжэ бидэ сэгнэнэбди. КПСС-эй XXV съезд дээрэ нүхэр Брежневэй палестин арадай үнэн зүб тэмсэл тушаа Советскэ Союзай ямар хараа бодолтой байһан тухай, эб найрамдал болон демократиин түшэг тулгуури болохо Советскэ Союзай национальна гүрэн байгуулха гэһэн палестинынхидэй бэеэ даах ан эрхэнүүдые дэмжэжэ байһан тухай хэлэһэн үгэнүүдые Араб оронуудай арадууд урма баяртайгаар угтаа һэн.

ООП-ой түлөөлэлгэтэ эмхиие Советскэ Союзда тогтоон байгуулһан ушар Палестинын революцида тохёолдожо байһан хүшэр хүндэ үе сагта намайе Москвада угтан абалга арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе бүрин дэмжэдэг политикаяа Советскэ Союзай залан сэхээр бэелүүлдэг байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. Энэнь Палестинын эсэргүүсэлгын хүдэлөөнтэй совет олониитын харилсаанай улам бэхижэжэ байһые харуулна. Би ООП-ой Москвадахи түлөөлэлгэтэ эмхиин толгойлогшын тушаал эзэлжэ байгаа хадаа палестин, совет арадуудай хоорондохи хани барисаа болон харилсаа холбоо хүгжөөхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэб. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ хадаа минии арадай үндэһэн эрхэнүүдые һэргээхын түлөө, газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, демократиин илан мандахын түлөө амжалтатай тэмсэлэй эшэ үндэһэн болоно.

В. ПАРУЗИН.
(АПН).

ГТО-гой шэнэ комплекс

ЭЛҮҮР ЭНХЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ

ГТО-гой шэнэ комплексо тушаалгаар мүрысөөнэй эршэтэ долгиной эбхэрһэнһээ хойшо дүрбэн жэл болобо. Энэ үе соо хото городуудта, хүдөөгэй аймагуудта эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэриин ябуулагдаһанай ашаар манай республикын хэдэн зуугаад мянган ажалшад «СССР-ые хамгаалхаар, ажал хэхээр бэлэнби!» гэһэн уряа доро ГТО-гой шэнэ нормо тушааһаа.

«Комсомольская правда» газетын шанда хүртэхын түлөө ГТО-гой шэнэ комплексын олон зүйлөөр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй гурбадахи шата гэхэ гү, али Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. ГТО-гой олон зүйлөөр эгээл эрхимүүдые элирүүлжэ, зонын нааданда хабаадаха суглуулагдамал командые бүридүүлхэ гэһэн зорилго табигдаһан байгаа. Буряадай АССР-эй аймагуудай, спортын бүлгэмүүдэй, клубуудай 300 гаран эрхим бэрхэ хүнгэн атлет хоёр үдэр соо үргэлжэлһэн нааданда хабаадаба.

Спортсменүүд табан шатаар гэхэ гү, али наһанай илгаагаар мүрысэһэн байна.

«Олоороо хабаадажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ» гэһэн уряа доро гурбадахи жэлээ үнгэргэгдэһэн мүрысөөе нээлгын парадай Улаан-Удын авиационно заводой стадион дээрэ дүүрэмсээрнь, 12—13 наһанай басагад, хүбүүд урилдаанай харгы дээрэ гараба.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортын клубай түлөөлэгшэ, 42-дохи һургуулиин 6-дахи классай һурагша Ира Фильчикова 60 метрэй зайе 8,9 секунда, 300 метртэ үнгэргэгдэһэн урилдаанай зайе 1.33,8 минута соо гаталжа, 45 метртэ бүмбэгэ шэдэжэ, 4,26 метртэ утые харайжа, 50 метрэй зайе 50,2 секунда соо тамаржа, Буряадай АССР-эй чемпион болобо. «Труд» бүлгэмэй эдир басагад Н. Чижова, А. Лобачева («Динамо») гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Энэ шатада хүбүүдэй дундаһаа 51-дэхи һургуулиин 7-дохи классай һурагша Коля Бражник («Буревестник») шалгарба.

Эндэ хүдөөгэй спортсменүүд соохоо Загарай тосхоной дунда һургуулиин 7-дохи класста ороһон Наташа Пушкарева, Кабанскын дунда һургуулиин 6-дахи классай һурагша Андрюша Правдин гэгшэд илаа. В. Кожевникова (Хяагта), Н. Филиппова (Зэдэ), В. Трофимов (Загарай), В. Пахомов (Хяагта) гэгшэд удаадахи һууринуудта гараһан байха юм.

Эгээл аха наһатанай дунда—35—44 наһатай эхэнэрнүүдэй, 40—49 наһатай эрэшүүлэй дунда илангаяа һонирхолтой, шанга тэмсэл болобо. Авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортын клубай түлөөлэгшэ Н. Яковлева—115, «Спартак» бүлгэмэй спортсмен П. Лаптев 173 очко абажа, республикынгаа чемпионууд болобо. Павел Лаптев хадаа манай спортын ветеран юм. Тэрэ боксер, санашан, биатлонист, хүнгэн атлет байһан алдартай.

Н. Жукова («Труд»), В. Кащеев (ЛВРЗ-гэй спортын клуб), В. Буняк («Труд»), Ю. Бондарев («Урожай») энэ шатада шангай һууринуудые эзэлбэ.

Хоёрдохи шатада — Л. Смолякова (ЛВРЗ). С. Жданова (Сэлэнгын аймаг), А. Фарков (ЛВРЗ). А. Татарников (Хяагтын аймаг); гурбадахи шатада — Н. Лясоцкая («Спартак»), С. Антонов (ЛВРЗ), Т. Демидова (Баргажанай аймаг), Ю. Суворов (Кабанскын аймаг); дүрбэдэхи шатада — Л. Матвеева («Забайкалец»), А. Старкова («Трудовые резервы»), П. Васильев, Ф. Гецевичус («Забайкалец»), И. Каргина (Баргажанай аймаг), А. Хороших (Хяагтын аймаг) гэгшэд илажа, ГТО-гой шэнэ нормо тушаалгаар республикын чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой ГТО-гой значкистнууд 777 очко абажа, командаараа илаба. Авиационно заводой «Забайкалец» — хоёрдохи (660 очко), «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд — гурбадахи (532 очко), «Спартак» бүлгэмэй спортсменүүд дүрбэдэхи һууринуудта гараһан байна. Сэлэнгын аймагай команда (физкультура ба спортын аймагай комитедэй түрүүлэгшэнь Г. Гудков) 449 очкотойгоор хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаһаа шалгарба. Загарайн, Хяагтын аймагуудай түлөөлэгшэд удаадахи һууринуудта гараа. Зарим аймагуудай, тусхайлхада, нёдондо жэлэй чемпион болоһон Улаан-Үдын аймагай спортын хүтэлбэрилэгшэд командаяа эльгээгээгүй байһаниинь халагламаар. Хэдэн чемпионууднай энэ тэрэ зүйлнүүдээр, илангаяа тамаралгаар һулашаг дүнгүүдые харуулаа.

Илаһан командианууд — дамжуулгын кубогуудаар, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, СССР-эй спорткомитедэй, Профсоюзуудай ДСО-гой Бүхэсоюзна соведэй, «Комсомольская правда» газетын редакциин Хүндэлэлэй дипломуудаар, манай республикын спорткомитедэй дипломуудаар, илагшад, тренернүүд ресспорткомитедэй дипломуудаар, жетонуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Байгша оной сентябриин 12—15-да Южно-Сахалинск хотодо үнгэргэгдэхэ Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөндэ хабаадаха суглуулагдамал команда мүрысөөнэй дүнгүүдээр бүридүүлэгдэбэ.

Н. ИВАНОВ,
мүрысөөнэй судья.
Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Труд бүлэмэй түлөөлэгшэ В. Буняк ядро түлхижэ байна; 100 метртэ урилдаан; республикын физкультура ба спортын комитедэй түрүүлэгшэ Г. М. Сергеев нэгэдэхи шатада хүбүүдэй дундаһаа илаһан Кабанскын дунда һургуулиин 6-дахи классай һурагша А. Правдинда диплом, дурасхаалта шан барюулжа байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Кино

ХҮБҮҮНШИИ ХЭН БОЛОХОБ?

Үхибүүдые коммунис үзэл бодолтойгоор, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай Коммунис парти айхабтар ехэ гэхэ гү, али имагтал эсэгэ ёһоной халуун анхарал хандуулна. Тиигэншьегүй яахаб. Юуб гэхэдэ, Эхэ оронойнмай ерээдүй үхибүүдэй гарта ха юм. Убгэ эсэгэнэрэйнгээ, ахамад нүхэдэйнгөө революционно, дайшалхы болон ажалай һайхан заншалнууд дээрэ хүмүүжэжэ, Эхэ орондоо инаг дуратай патриодууд боложо, баатар ажалай түрүү зэргэдэ жагсаха бшуу.

Үхибүүдэйнгээ эрхим һайнаар һураад, үндэр дээдэ бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэд болоходонь, түрэлхидынь хэды шэнээн баярладаг гээшэб. Эхэ эсэгэ хоёрой хүсэл оролдолго гүйсэд бэелүүлэгдээ, одоо һанаагаа зобохоор юумэн үгы гэжэ һанахаар. Теэд үнэн дээрээ хүмүүжүүлгын асуудал айхабтар орёо, тиимэ бэлээр шиидхэгдэжэрхидэг хэрэг бэшэ.

Үхибүүниинь хэн болохоб?.. «Мосфильмын» зохёон байгуулһан «Гэмтэ ябадал» («Преступление») гэжэ гурбан серитэй уран һайханай фильм харахада, иимэ асуудал заатагүй орьёлон мүндэлнэ. Энэншье ойлгосотой. Ушарынь гэхэдэ, үхибүүнэй хуби заяан нэн түрүүн түрэлхидһөө дулдыдана ха юм. Хүмүүжүүлгын талаар ямар нүлөө үзүүлнэш, һажаажа абахаар ямар һайн һайхан үльгэр жэшээ харуулнаш? Ажалдаа ямараар ханданаш? Нүхэдэйнгөө, мүн олониитэ зоной дунда бэеэ хэр зэргэ абажа ябанаш? Олониитэдэ туһатай юумэ хэнэ гүш? Эдэ бүгэдэ хүмүүжүүлгын асуудалда яахын аргагүй хабаатай. Юуб гэхэдэ үхибүүд хамаг зүйлнүүдые хёрхоор адаглан хаража, гүлмэрхэн ухаанда ямар нэгэн тобшолол хэжэ, муу һайн хоёрой илгаае ойлгожо ядан ябадаг шуу.

...Фильмын кадрнууд һубарин үнгэрнэ. Арадай сүүдэй заседани болоно. Арбадахи класста һуража байһан Володя Каретников Слава Славин хоёрой үйлэ хэрэгые сүүд тайлбарилан харана. Тэдэ хоёр ондоо айлай погребһоо юумэ абаһан байна. Сүүд дээрэ Володя Каретниковэй эсэгэ, Славын нагса абгай, һургуулиин директор, багшанар һууна.

Эдэ хоёр хүбүүд үнэхөөрөө юугээршье дуталдаагүй, бараг айлай үхибүүд гэхээр. Мүнөөнэй үхибүүдтэл адляар хубсаланхай, эрдэм номдооншье гэмгүй. Теэд ямар тодхор гэмтэ ябадал хэхыень тухираа гээшэб? Түүхын багша Павел Сергеевич эндэ зэмэтэй бэшэ. Үгы. Теэд хоёр хүбүүдые зүб харгыда оруулхын тула, хамаг ушар шалтагааниинь үндэһөөрнь тайлбарилхын тула бүхы сэдьхэлһээ оролдоно. Буфетчицээр хүдэлжэ байһан Надя Ковровада бүхы үйлэ ушарыень тохожо болохогүй.

Үгы. Ушар шалтагааниинь бүришье саана нюулгаатай. Володя Каретников үнэхөөрөөшье дээрэлхүү бардам, тиигэхэ мүртөө хэрзэгы шэрүүн зантай хүбүүн. Математикаар үнгэргэгдэһэн Олимпиадада эрхимлэнэ. Геолог болохо хүсэлэнтэй. Теэд энэ һайхан хүсэлынь бэелүүлэгдээгүй. Сүүдэй урда зогсохонь хайратайшье, эшхэбтэршье.

«Мэхэ» («Обман») гэжэ хоёрдохи хубиинь харахадаа, Володя Каретниковэй сүүдэй урда юундэ зогсоһые ойлгонобди. Ээрэлгын фабрикада цехэй начальнигаар хүдэлжэ байһан эсэгэнь — Григорий Каретниковэй хэһэн гэмтэ ябадалынь эндэһээ һабагшатай. Эсэгэнь хэлэшэгүй хэрзэгы түргэн зантай, бэеэ дан лэ дээгүүр абадаг, хэһэн юумэмни тон зүб гэжэ тоолодог хүн гээшэ. Хүнүүдые һүрдөөн айлгаха, гансал энэ аргаар нэрэ алдартай болохые оролдожо ябаа. Зүгөөр саада талыень абаад үзэхэдэ, гүрэнэй зөөридэ гараа хүргэжэ, энэ мухай хэрэгээ тон мэхэтэйгээр хэжэ байгаа.

Биб гэһэн бэерхүү гэжэ хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, тиимэ байшоо. Иимэ ушарһаа эсэгэнь хүбүүнэйнгээ хуби заяан тухай тад буруугаар, онсо өөрынхеэр бодомжолоо ха юм.

М. ОСОДОЕВ.

хилын саанаһаа

телефон·телеграф·радио

ВАРШАВА

Шахардуу байдалые саашадань һуларуулха

ТАСС

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциин дүнгүүд хадаа революционно хүдэлөөнэй мүнөө үеын политическэ ухаан бодолой үнэтэ туйлалта болоно гээд ПОРП-ын ЦК-гай орган — «Нове дроги» гэжэ теоретическэ журнал соо толилогдоһон статья дотор хэлэгдэнэ. Шахардуу байдал һуларуулгын ба амгалан тайбанаар зэргэ оршолгын политикые саашадань гүнзэгырүүлхэ гээшэ социальна дэбжэлтые хүгжөөхэ ори ганса харгы зам болоно гэжэ бүхы партинуудай харадаг байһыень Берлиндэхи конференци баталба.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актын ёһо гуримуудые Европын коммунистнуудай түлөөлэгшэд дэмжэхэ зуураа Хельсинки хадаа манай түби дээрэ бата эб найрамдал хангаха замай эхин болоно гэжэ хэлбэришэгүйгөөр тэмдэглэһэн байна.

Европын аха дүү 29 партиин конференци хадаа Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгын толотомо гэршэ жэшээ болоно. Энэ нэгэдэл хадаа эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын түлөө саашадаа тэмсэхэдэнь, Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай интернациональна һаналаа нэгэдэлгын һайн үндэһэ һуури байха зэргэтэй гэжэ журнал түгэсхэлдөө бэ...

БОНН

Баруун Германиин олониитын эрилтэ

ТАСС

Германиин Компартиин гэшүүд ба эдэбхитэд, немец хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеранууд, социал-демократууд, хүдэлмэришэн ба студент залуушуулай түлөөлэгшэд Германиин Компартиин правлениин үүсхэлээр ороной промышленна түбүүдэй нэгэн — Карлсруэ хотодо эмхидхэгдэһэн митингдэ хабаадаһан байна. 1956 оной август һарада Германиин Коммунис партиин хоригдоһоор 20 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдаа.

Хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай аша туһые хамгаалхын түлөө, фашизм ба дайнда эсэргүүсэн, демократи ба эб найрамдалай түлөө ходоодоо эршэмтэйгээр тэмсэдэг Германиин Компартие хуули бусаар хориһон ушарые болюулха гэһэн эрилтэ митингдэ хабаадагшад табиһан байна. Энэ тэмсэлдэ хэдэн мянгаад немец коммунист баатарай үхэлөөр унаа. Германиин Коммунис партиин ЦК-гай түрүүлэгшэ Э. Тельман Бухенвальдын концлагерьта эсэсовскэ алууршадай гарһаа унаа һэн.

КПГ-е хориһон ушар ФРГ-гэй түрүү үзэлтэй ба демократическа бүхы хүсэнүүдтэ шанга сохилто үгэхэ гэһэн зорилготой байгаа гээд Германиин Компартиин правлениин Президиумэй гэшүүн М. Шефер митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Германиин Коммунис партиин гэшүүд ба тэрэнэй тала баригшадые, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдые, фашизмда харша байһаараа мэдээжэ болоһон хүнүүдые мүрдэхын, эдээндэ зүрюу политическэ харата ябуулгануудые үүдхэхын тула энэ хорюул үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

КАНЗАС СИТИ

США-гай республиканска партиин съезд

ТАСС

США-гай республиканска партиин национальна съезд августын 16-да эндэхи «Кемпер арена» гэдэг спортын зал соо хүдэлмэреэ эхилбэ. Шиидхэхэ эрхэтэй 2259 делегат, зүблэхэ дуунай эрхэтэй мүн лэ эды делегат съездын хүдэлмэридэ хабаадана. Эдэнэй диилэнхи олонхид засаглан зонхилогшо ангиие түлөөлнэ. Эдэмнай баян хүнүүд юм. Тэдэнэй 80 процентнь жэлдэ 30 мянга гаран доллар олзо доход олодог. Шиидхэхэ эрхэтэй 2259 делегадай оройдоол 76-ниинь негрнүүд юм. Энэнь съездэ хабаадагшадай 3 процентһээ халта үлүүниинь болоно. Тиихэдэ американ һунгагшадай дунда негрнүүд 20 гаран процент болодог.

Ноябриин 2-то болохо һунгалтын үедэ США-гай президентын, вице-президентын тушаалнуудта партиингаа кандидадуудые дэбжүүлхэ, мүн партиин һунгуулиин программые баталха гээшэ съездын гол зорилго мүн. Энэ жэлдэ республиканска парти айхабтар шанга хёмороо зүришэлдөөтэйгөөр, арсалдаатайгаар съездые угтаһан байна.

Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, Холбоото Штадуудта республиканска захиргаанай засаглан зонхилжо байһан жэлнүүдтэ ороной экономико хүшэр хүндэ байдалда ороо. Иимэ байдалай хойшолонгууд мүнөөшье болотор зайсуулагдаагүй байһаар. Орон дотор 9—10 миллион хүдэлмэригүйшүүл тоологдоно, мүнгэнэй үнэ унана. Тэрээнһээ гадна, американ капиталис байгуулалта политическэ хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Энээнһээ уламжалан, мүнөөнэй президент, вице-президент һунгалтаар бэшэ, харин урда тээнь засаг барижа байһан хүнүүдые зайсуулан холодуулһанһаа боложо, тушаалнуудаа эзэлһэн байгаа.

Монополис капиталай ба сэрэгэй-промышленна нэгэдэлнүүдэй зонхилогшодой нүлөөе США-гай дотоодын ба гадаадын политикада улам үргэдхэхын тула республиканска партиин тон хархис, эзэрхэг түримхэй хэлбэрил Вашингтоной засаг захиргаанда шанга харюу сохилто үгэхые шиидэһэн байна. Кандидатураяа США-гай президентын тушаалда дэбжүүлхын тула эдэбхитэй оролдолго гаргаһан Калифорни штадай урдын губернатор Р. Рейган эдэ хүсэнүүдые толгойлһон байха юм.

Республиканска партиһаа президентын тушаалда хэнэй кандидадаар дэбжүүлэгдэхэ байһан асуудалда съезд дээрэ августын 18-най үдэшэ орой дуугаа үгэлгын үедэ эсэслэн шиидхэгдэхэ.

ЯУНДЕ

Империалис ябуулгануудые буруушаана

ТАСС

Социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо, хүгжэлтынгөө замые өөһэдөө шэлэхэ талаар арад бүхэнэй эрхые хүндэлхэ, гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые хүсэ хэрэглэнгүй амгалан ёһоор гуримшуулха, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэхэ мэтэ гол ёһонууд Сан-Томе ба Принсипи гэдэг Демократическа Республикын гадаадын политикын үндэһэ һуурида табигдана гэжэ ороной президент Мануэл Пинто да Коста ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Амгалан тайбанаар зэргэ оршон һуухадаа, үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг, эзэрхэг түримхэй дэлхэйн империализмын али бүхы ябуулгануудые сараха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха байнабди гээд президент хэлээ. Манай орон расизмые, колониализмые, дарлалта мүлжэлгые эрид буруушаана. Империалис олонациональна корпорацинуудтай тэмсэлдэ хамтаараа хабаадаха гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ Мануэл Пинто да Коста тэмдэглэбэ.

ЛОНДОН

ХҮШЭР ХҮНДЭ БАЙДАЛТАЙ

ТАСС

Баруун Европын гүрэнүүдтэ хүдэлмэригүйшүүл улам олошоржо байна. 30-аад онуудта иимэ байдал тохёолдоо һэн гэжэ Англиин премьер-министр Дж. Каллагэн Би-Би-Си гэдэг радиопрограммаар үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Баруун Европын оронуудта, тэрэ тоодо Баруун Германида, Францида, Италида хүдэлмэригүйшүүл айхабтар олон байна. Эдэ оронуудай правительстванууд энэ асуудалда ехэ анхаралаа хандуулха ёһотой гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Бусад капиталис гүрэнүүдэй экономикотой Англиин экономикын нягта холбоотой байһан дээрэһээ тэрэ хүдэлмэригүйдэлгын асуудалые бэеэ даагаад гансаараа шиидхэжэ шадахагүй байна гэжэ Дж. Каллагэн тоолоно.

Үшөө 3—4 жэл соо оронойнмай экономико хүшэр хүндэ байдалтай байханьха гэжэ Каллагэн англичануудые һэргылһэн байна. 1980 он болотор «үндэр дээгүүр татагдаһан экономическа аргамжа» дамжан ябаха ёһотой болонобди гэжэ премьер-министр мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

Француз франк үнэеэ буурана

ТАСС

«Энэ долоон хоногой һүүл багта баруунай валютна бүхы биржэнүүдтэ болоһон «хонжоо наймаанай долгиндо» сохигдожо, француз франк илангаяа ехээр хохидоһон байна», — гэжэ Франс Пресс агентствын экономическа шэнжэлэгшэ, француз мүнгэнэй үнэеэ бууралгые үнгэрһэн долоон хоногой һүүлшын үдэр шэнжэлхэдээ бэшэһэн байна.

Үнгэрэгшэ пятницын үдэр Парижай биржэнүүдэй хаагдахын урда тээ француз франк баруунай бусад гол валютануудһаа дахинаа үнэгүй болошоһон байгаа. Ниислэлэй газетэнүүдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, байгша оной март һарада Швейцариин франкда орходоо 13 процентээр, ФРГ-гэй маркаһаа 1 процентээр, США-гай доллорһоо тэрэ 9 процентээр үнэгүй болоо һэн.

Франциин мүнгэн яахадаа иимэ тогтууригүй байна гээшэб? «Мүнгэнэй үнын уналгаһаа, хүдэлмэригүйдэлгэһөө, гадаадын оронуудта ехэ үри шэритэй байһанһаа, экономикын доройтон уналгаһаа энэнь дулдыдана» — гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. «Франкциин мүнгэнэй үнэеэ бууралга нэн түрүүн ороной экономикын хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороһонһоо дулдыдана», — гэжэ «Круа» газетэ батална.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.35—РСФСР-эй арадай артистка Г. Алейниченко дуулаха. 11.00 — «Пионернүүд - геройнууд». 11.30 — Совет композиторнуудай дуунууд. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Утёнок Тим». Мультфильм. 12.25 — «Орлёнок» телестудиин концертнэ зал. 13.10 — Забһарлалга. 13.20 — Үхибүүдэй фильм. «Мальчишки острова Ливов» — уран һайханай фильм. 14.35 — «Хүдэлмэришэнэй эстафетэ» — телевизионно очерк. 15.05 — «Открытие» — уран һайханай фильм. 16.30 — «Ажабайдалай социалис шэнжэ ба арад зоной баян дэлгэр байдал». 17.30 — Совет композиторнуудай дуунууд. 18.00 — «Время». 18.30 — «Открытие» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 19.55 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 20.25 — Телевизионно һонин. 20.45 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө!».

«Орбита». 21.15 — «Ажабайдалай социалис шэнжэ ба арад зоной баян дэлгэр байдал». 22.15 — «Театр тухай рассказууд». 23.30 — «Время». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Днепр» (Днепропетровск) 2-дохи тайм. Киевһээ дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.25 — «Экономико — гол шухала политика» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 19.15 — Баримтата фильм. 19.35—«Хитад орон маоизмын хорото һабарта оронхой» (буряадаар).

«Орбита». 19.55 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ». 20.10 — Концерт. 20.50 — Забһарлалга. 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ 21.15 — «Факел». Залуушуулда зорюулагдаһан программа. 22.00— «Дон Жуан в Таллине» — уран һайханай фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түрүүшын үдэрһөө дэлисэ ехэтэйгээр» — В. Бадмаевай фоторепортаж. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд. «Захил хэгшын үүргэ» — В. Озеровой статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Совет ажабайдалай шэнжэ шанар» — Н. Шелковниковой статья. «Ажалай түлөө шагнал» — шанда хүргэгшэдэй список (үргэлжэлэл). «Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ» — суглуул бари. «Түрэл орон доторнай»— фото-мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Түрэл литературынгаа хүгжэлтэ тухай шэнжэлэл» — М. Тулохоновой статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын шэнэ һонин. «Газар хүдэлэлгые дахин дабтаха» — АПН-эй материал. Соносхолнууд. Кино болон телевидениин программа.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» августын 11-дэ үнгэргэгдэһэн 32-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер тааһан хүнүүд — 1791 түхэриг (122 карточка), дүрбэн номер таагшад—35 түхэриг (6362 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха (105369 карточка).

«Спортлото-2»: нэгэшье хүн зургаан номер мүн лэ таабагүй. Табан номер таагшад—3007 түхэриг (32 карточка), дүрбэн номер тааһан хүнүүд—52 түхэриг (1907 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха байна (40362 карточка).

32-дохи тиражай шүүбэри 1976 оной августын 22-һоо сентябриин 22 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

УНШАГШ... һонирхохо... байхат

«НЮСЭГЭН» ТАХЯА...

Бэедээ нэгэшье ноохогүй далишьегүй тахяануудаа ... дэжэ ябахые хараад, ... ехэтэ гайхаха. Энэмн... гээшэб, амидыгаар н... зулгаажархиһан тахя... гэ гэжэ һанаха байна.

Теэд хэн тахягай ноо... дыгаарнь зулгаахаб даа... энэмнай тусгаар турша... жэ үсхэбэрилэгдэһэн ... үдэ далигүй тахянууд...

Мүнөө научно-тех... дэбжэлтын хурдан т... хүгжэжэ, биологиин ... наукада томо томо ш... тэнүүдэй хэгдэжэ ба... сагта ноохогүй тахяа ... гохо гээшэ тиимэшье ... халтай юумэн бэшэ ... Гэбэшье энэмнай ми... гэнэй һонирхожо, юр... юумэ хэхын баханда ... гоһон тахяа бэшэ. ... олон тоото шэнжэлгэ... саашадаа ашаг үрэтэй ... ень харалсажа, эрдэмтэ... ниие бии болгоо.

Хэнэйшье мэдэһээр ... шубуу үсхэбэрилжэ, ... абахын тула айхабтар ... үнэтэй сэнтэй тэжээл ... лэб ороохо таряан) ... лагдана. Мүн белок ех... жээлшье хэрэглэгдэнэ. ... дээ шубууд эдиһэн тэжэ... гээ нилээд ехыень бэедэ... үдэ дали ургуулхын т... гашалдаг. Иигээд ... нооһо, үдэ ургуулдаггүй ... үдхэдэг болоо һаа, гори... тэжээл алмагдаха болон... юм.

Хилын саанахи автор... бэшэһэнэй ёһоор, Калиф... университедэй (США) ... тэдэй хорин жэлэй саа... тахяагай үндэгэ инку... хэжэ дарууллада, бэедэ... доо хөөбэргүй, «нюсэгэн» ... бараануудай гараһан ... дайралдаһан байна. Т... тэдэнэр байгаалида тон ... ушардаг рецессивнэ ген... шэнэ юумэ олоод, тэрэн... рэглэн, «нюсэгэн» тахяа... олоор зорюута үсхэбэри... дэлгэ хэһэн байгаа.

Тиигэжэ анханһаа «ню... гараһан тахяае юрын ... һотой, үдэ далитай тах... холижо үсхэбэрилхэдэ, ... дальбараануудай 25 ... центнь баһал тиимэ но... шубууд боложо гараа.

Юрын тахяануудта ор... үдэ, ноохогүй шубууд... процентээр ехэ мяхан ... байба. Тиимэ ноохогүй ... нуудай мяхан өөхэ ... сула мяхаар элбэг байда... ха. Юуб гэхэдэ, нюсэгэн ... дулаасуулхын тула ех... ольхо гаргажа, үлүүсэ ... нагүй.

«Нюсэгэн» тахяанууд ... рай хүйтэн, халуунии ... ёһоор тааруулжа үшөө ... даггүй. Тиимэхээ тэдэн... лаан байра соо байлга... жэдэг. Илангаяа даль... нуудынь юрын тахяану... һаа һурагшын дулаан бай... байха ушартай.

Иимэ «нюсэгэн» ... дые үсхэбэрилхэдэ а... яһала ашагтай байна ... хеэр, эдиһэн тэжээлээ ... харюулна, тэрэнһээ ... лан мяханай өөрынь ... хямда байна бшуу.

Эдэ тахяануудые хай... һаа, үшөө олоор үсхэб... хайшан гэхэдээ дальба... «нюсэгэн» гаранаб, ... ямараар эдээлүүлхэб, ... жаруулхаб гэхэ эрдэмт... жэлээ хэжэ байна.

(«Сельская нов... журналһаа абтаба)

ХРОНИК...

Буряадай АССР-эй ... ховно Соведэй Презид... байгша оной августын 1... Указаар Хойто-Байгала... нэ-Уоян тосхон ... шэдэй посёлкой тоодо...

Шэнэ-Уоянай ажалша... депутадуудай поселков... ведые һунгаха ... һарын туршада ... Хойто-Байгалай аймага... ведэй гүйсэдкомдо ... даба.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын ... 17-ной номерой ... нуура гараһан ... дын шэнжэлэл... һэзлэ расистнуудые ... гүй» гээд заһажа ... гүйдана.

САГАН УЛАРИ...

Нэгэ сэмэжэ, нэгэ ... во байха. Зарим ... даар ойро зуурын ... орохо. Баруун хойноһо ... кундын 5—10 метр ... гөөр һалхилха. 15—20 ... дүс дулаан байха. ... даар 10—15 градус ... байха. Улаан-Үдэдэ — ... 18 градус.

Газетымнай удаа... нь августын ... гараха.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефо...

Индекс: 670000. ... Удэ, ул. Ленина, 35, ... фоны: редактора—2... общественная прие... 2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 04365. Заказ № 0...